

Täysistunto

Torstai 2.2.2023 klo 15.59—18.32

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 18.32.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (15.59—16.59), toinen varapuhemies Juho Eerola (16.59—17.47) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (17.47—18.32).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
valtiovarainministeri Annika Saarikko
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
työministeri Tuula Haatainen
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
kuntaministeri Sirpa Paatero
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen
kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka
opetusministeri Li Andersson
ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo
maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen
sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen
tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen
puolustusministeri Mikko Savola

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Jotta kyselytuntiin saadaan sisällytettyä mahdollisimman monta kysymystä, on toivottavaa, että kysymys kattaa kerrallaan vain yhden kysymyksen, joka kohdistuu yhdelle ministerille.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys työperäisestä maahanmuutosta (Mari Rantanen ps)

Suullinen kysymys SKT 237/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

Keskustelu

16.00 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tehtäköön selväksi, että perussuomalaiset toivottavat Suomeen tervetulleiksi työllään toimeen tulevat ja suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuvat työntekijät. Hallitus sen sijaan toivottaa tervetulleiksi veronmaksajien lompakolla elävät työntekijät, ja tässä on se ero. Työperäinen maahanmuutto, jota hallitus edistää, kohdistuu ennätysmäärin matalapalkka-aloille. Nämä henkilöt saavat yhteiskunnan tukia pärjätäkseen. Lisäksi heidän työllisyysasteensa laskee nopeasti alle kantaväestön. Kaiken tämän voi todeta tilastoista. Esimerkiksi Vantaalla työttömyysetuuksista 48,5 prosenttia maksettiin viime vuonna vieraskielisille. Vieraskielisiä työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa lähes 50 000. Lisäksi tilastoista on nähtävissä, että avoimet työpaikat ovat vähentyneet viimeisen vuoden aikana.

Arvoisa työministeri, oletteko tutustunut perussuomalaisen uuteen maahanmuuttoliittiseen ohjelmaan, joka tarjoaa ratkaisuja siihen, että Suomeen tulisi vain ammattilaisia, jotka tulevat palkallaan toimeen ja joita ei hyväksikäytetä [Puhemies koputtaa] työmarkkinoilla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.02 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä asiat koskien työperäistä maahanmuuttoa ja hyväksikäytön estämistä ovat todella tärkeitä.

Tässä työperäisessä maahanmuutossa on tavallaan kaksi puolta: On se, että tänne toivotaan tervetulleiksi ihmiset, jotka löytävät täältä työtä. Meillä on saatavuusharkinta käytössä, ja me toivotaan, että tänne tulee osaajia niille aloille, joilla on huutava pula. Esimerkiksi ICT-ala on sellainen, jonne on jo tullut ulkomailta työntekijöitä ja heitä toivotaan ja tarvitaan lisää, koska ikäluokat eivät riitä kattamaan tätä vajetta. Toinen puoli on sitten se, että huolehditaan siitä, että näitä työntekijöitä ei käytetä hyväksi: kun tullaan tehtäviin, joissa koulutustaso ei ole niin korkea, ei ole kielitaitoa ja niin edespäin, niin näitä ihmisiä ei käytetä hyväksi niin, että he joutuvat heikkoon asemaan. Tämän suhteen hallitus on tehnyt lukuisia esityksiä, ja eduskunta on hyväksynyt lainsäädäntöä, jolla uhrin asemaa vahvistetaan ja myös estetään sitä, että sellainen työnantaja, joka syyllistyy rikkomuksiin, [Puhemies koputtaa] ei voi sitten rekrytoida ulkomailta.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Rantanen, Mari.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

16.03 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suosittelemme työministerille kyllä tutustumista tähän perussuomalaisten ohjelmaan.

Hallintovaliokunta on saanut ulkomaalaislain muutoksia käsitellessään varsin karun kuvan työperäisen maahanmuuton todellisuudesta. Poliisin mukaan käytännössä kaikki kehityksistä tulevat joutuvat maksamaan kynnysrahan, pääsääntöisesti Suomessa jo olevalle maanmiehelle, työsopimuksesta tai yleensä tänne päästäkseen. Keskimäärin tällainen oleskelulupa Suomeen maksaa 15 000 euroa. Lisäksi poliisin mukaan on viitteitä siitä, että kynnysraha liittyy suomalaisen sosiaaliturvan piiriin pääsyyn. Eräässäkin tapauksessa palkka hoidettiin niin, että ensin nostettiin Kelasta sosiaaliturvet osana palkkaa ja päälle maksettiin vähän — ilmeisen pimeänä. Epäilyt kutsuivat tätä järjestelyä poliisin mukaan nimellä Kela-money. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!]

Arvoisa työministeri, miltä kuulostaa: kynnysraha maksettava, Kelasta palkka, vähän ruokarahaa pimeänä? Miksi te omalla politiikallanne edistätte tällaista ihmiskauppaa, riistoa, ihmisoikeuksien polkemista? Haluatteko luoda Suomeen etnisen luokkayhteiskunnan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.04 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kyllä puhuja hieman ampuu yli. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vastatkaa kysymykseen!] Tämä hallitus ei ole ollut luomassa minkäänlaista luokkayhteiskuntaa eikä ole ollut edesauttamassa sitä, että ihmisiä käytettäisiin hyväksi, eikä ole ollut edesauttamassa sellaista, että kynnysrahoja maksetaan. [Sanna Antikaisen välihuuto] Päinvastoin, tämä hallitus on satsannut mittavasti harmaan talouden työryhmään, jossa on mukana myös poliisi, siellä ovat mukana sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, eri ministeriöt, on oikeusministeriö, ja me ollaan lukuisilla hankkeilla ja lainsäädäntötoimilla nyt edesautettu sitä, että tällaisista tilanteista saadaan kiinni ja niihin pystytään myös puuttumaan, ja se on se tärkein asia. On hienoa, että poliisin kautta nyt on myös löytynyt toimia. Poliisissa on myös perustettu yksikkö, joka erityisesti pureutuu kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien ihmisten tilanteiden ratkomiseen. Tätä työtä on tehty, ja sitä pitää tiivistää. Tulevan hallituksen pitää tätä myös jatkaa. [Juha Mäenpää: Tuliko yllätyksenä?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rydman.

16.05 Wille Rydman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on koko kautensa ajan pyrkinyt häivyttämään humanitäärisen ja työperäisen maahanmuuton rajaa. Sillä ei siis ole niinkään väliä, miten ja millä luvalla Suomeen pääset tai onko lupaa ollenkaan, mutta tänne saat jäädä.

Vieraskielisiä työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa lähes 50 000 henkeä. Näiden työttömien työnhakijoiden määrä on noussut vuodessa tuhansilla. Samaan aikaan matalapalkka-aloille tuli ennätysmäärä kolmansien maiden kansalaisia viime vuoden aikana. [Sanna Antikainen: Kiitos hallituksen!]

Työministeri Haatainen, teidän ministeriönne tilastoista on nähtävissä, että avoimet työpaikat ovat vähentyneet vuoden aikana. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Lisäksi ministeriönne työmarkkinaennuste kertoo, että työttömyys vain lisääntyy seuraavan kahden vuoden aikana. Mikään edellä olevista ei siis tue hallituksen ja kokoomuksen hokemaa näkemystä osajapulasta. Onko kyse siis sittenkin siitä, että luotte vain uusia laillisia väyliä aikaisem-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

min laittomasti [Puhemies koputtaa] Välimeren yli tullee ihmisille? [Eduskunnasta: On siinä meillä hallitus! — Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.07 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rydman, nyt voisitte kyllä tutustua niihin toimiin, joita hallitus on tehnyt, joita edellisessä toimessanne olette varmastikin seurannut hyvinkin tiiviisti. [Leena Meri: Hänhän on tutustunut! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kertokaa!] Hallitus on toimillaan edesauttanut sitä, että työllisyysaste on mittaushistorian korkein tällä hetkellä, nuorisotyöttömyys on alhaisimmillaan, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja myös ulkomaalaistaustaisten työttömien määrä on alentunut tämän hallituksen aikana. [Jukka Gustafsson: Ohoh, se hän on hienoa!] Mutta ei se meille riitä. Me olemme lukuisilla eri toimilla myös edesauttaneet sitä, että työttömyydestä päästään työmarkkinoille, kiinni työelämään. Siinä edesauttaa pohjoismainen työvoimapalvelumalli. Työvoimapalvelut ollaan siirtämässä kuntiin. Me olemme myös satsanneet hyvin paljon kotoutumistoimiin ja lisänneet koulutusta, muun muassa oppivelvollisuus on laajennettu koskemaan toista astetta, mikä tulee auttamaan myös maahanmuuttajataustaisia nuoria pääsemään kiinni työmarkkinoihin. Eli kaikki keinoin edesautamme sitä, [Puhemies koputtaa] että täällä olevat ihmiset löytävät työtä ja pääsevät työhön kiinni, olivat he tulleet mistä tahansa. [Ben Zyskowicz: Teidän työllisyystoimet näkyvät aikaisintaan ensi vaalikaudella!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

16.08 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Nyt globalistipuolueet esittävät, että Euroopan ulkopuolisten maiden kansalaisia pitää rahdata hoitamaan Suomessa olevat työt. Työperäisestä maahanmuutosta on tullut hokema ja taikaseinä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Uskonto!] jonka väitetään ratkaisevan kaikki ongelmat. Älkää unohtako oman maan työntekijöitä ja työttömiä. Älkää unohtako, miten paljon ulkomaalaisia jo asuu Suomessa työttöminä. Helsingissä yli puolet toimeentulotuen saajista on vieraskielisiä.

Perussuomalaisten esityksen mukaan sosiaaliturvan tulisi olla sidottu kansalaisuuteen. Tämä purkaisi näiden työperäisten matalapalkkamaahanmuuttajienkin näkökulmasta monta kannustinloukkua ja sopeutumisloukkua. [Eva Biaudet'n ja Anne Kalmarin välihuuto] Kysyn valtiovarainministeriltä: onko mielestänne oikeudenmukaista tuoda Suomeen aina lisää ja lisää sellaisia ulkomaalaisia, jotka päätyvät elätettäväksi Kelan tuella?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.09 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on sellaisessa tilanteessa, että tarvitsemme jokaisen työikäisen ja työkykyisen osaksi työelämää. [Eva Biaudet: Kyllä, näin on!] Se on tärkeä periaate lausuttavaksi ääneen, ja se tarkoittaa, että yhteiskunnassamme on tehtävä monia muutoksia, jotta tuo tavoite voi olla mahdollinen. Se tarkoittaa pitkällä aikavälillä aivan varmasti sitä, että työllisyysasteemme on vielä nostettavissa tästä hyvästä saavutuksesta, joka — kiitos suomalaisille työnantajille — on ollut mahdollinen koronavuosienkin keskellä.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

On aivan selvää, että on yhteinen epäonnistumisemme, jos iso joukko muualta tulleita ihmisiä, työikäisiä, ei ole osa työelämäämme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei se ole meidän vika!] Silloin rakenteemme eivät ole kunnossa: kotoutuminen, kielitaidon valmius ja muut rakenteet, joiden tätä pitäisi tukea. Ilman muuta tässä on parantamisen varaa, mutta sellainen väite, jonka te esitätte toistuvasti, että Suomi ei tarvitsisi enempää työvoimaa muualta, ei ole totta. Tämä maa tulee tarvitsemaan kaikki suomalaiset työelämän osaksi mutta väkeä myös muualta, ja tätä tosiasiaa te, hyvät perussuomalaiset, [Puhemies koputtaa] ette pääse pakoon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

16.10 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on tärkeätä, että tässä salissa keskustellaan siitä, että tänne ei tulla sosiaaliturvan perässä eikä täällä tapahdu ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä. Nämä ilmiöt pitää pystyä kitkemään. Ne leimaavat aivan liikaa sitä työntekijöiden Suomeen muuttoa, jota me aivan väistämättä tarvitsemme, jos edes osaksi haluamme hyvinvointivaltion ylläpitää. Tässä suhteessa kysyn hallitukselta: ettekö ole valmiita tarkastelemaan malleja, joissa sinänsä tämän kotoutumisajan osalta sidotaan selkeämmin esimerkiksi pysyvä oleskeluluvan saaminen työ- ja opiskeluhistoriaan, että nämä lieveilmiöt poistuisivat, ja vaaditaan tiukemmin valvontaa ja seuraamuksia työnantajille, jotka toimivat työehtosopimusten vastaisesti ulkomaisen työvoiman kanssa?

Samalla ihmettelen kyllä myös sitä, että perussuomalaiset tänään äänestivät hallintovaliokunnassa hylkyä [Puhemies koputtaa] sertifioitujen, luotettaviksi arvioitujen työnantajien nopeutetun kaistan laissa. Tämäkö on luotto yrittäjiin, jotka erikseen arvioitaisiin luotettaviksi? [Puhemies: Aika!] Tätä kautta me saataisiin sujuvaksi se laillinen Suomeen rekrytointi, jota me vääjäämättä tarvitsemme. Miten tämä olisi mahdollista, jos tällaisia lakiesityksiä [Puhemies koputtaa] ei saada läpi, arvoisa työministeri? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kokoomus on vaalimoodissa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.12 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnassa on parasta aikaa ulkomaalaislain muutos käsittelyssä, ja siellä on tämä sertifiointi, eli sellaiset työnantajat, jotka toimivat rehellisillä pelisäännöillä, voisivat saada nimensä listaan, ja jok'ikisen ulkomailta tulevan rekrytoinnin kohdalla ei tarvitsisi tarkistaa, onko tämä yritys maksanut palkat ja sosiaaliturvamaksut. [Ben Zyskowitz: Juuri sitä perussuomalaiset vastusti tänään!] Tämä olisi julkinen lista, ja jos ei toimi niin kuin pelisäännöt edellyttävät, listalta poistuu, ja se on aikamoinen mainehaitta sitten. Eli kannatan kyllä tätä esitystä, jonka olen tänne eduskuntaan tuonut, [Naurua — Sari Sarkomaa: Linjakasta!] ja toivon, että eduskunta sen täältä sitten myös ulos saa.

Olen myös sitä mieltä, että entistä enemmän pitää puhua siitä, että työnantajatkin voisivat nyt vastuuta kantaa. Meillä on hyvin järjestäytyneet työnantajajärjestöt, ja tästä asiasta olisi syytä myös siellä niiden keskuudessa keskustella, siitä, miten me kohtelemme erilaisia ihmisiä, erilaisista taustoista tulevia ihmisiä. Sitä emme pääse pakoon, että me tarvitsemme tänne maahanmuuttajia: me tarvitsemme tänne myös osajia eri aloille ja me tarvitsemme heitä myös suorittavaan työhön [Puhemies koputtaa] — eikä pidä halveerata myös-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

kään niitä ihmisiä, jotka tulevat tekemään tänne esimerkiksi hoivatyötä. [Juha Mäenpää: Kuka halveerasi?]

Puhemies Matti Vanhanen: Aika. — Edustaja Ranne.

16.13 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on valtavasti työttömiä, tahtomattaan osa-aikatyötä tekeviä, osatyökykyisiä sekä kokonaan työvoiman ulkopuolisia työikäisiä suomalaisia ja maahanmuuttajia. Te ohitate heidät uusilla maahan-tulijoilla. Hoitajat jättävät ammattinsa huonojen palkkojen ja surkeiden työolojen takia. Käsitys, että kaukomailta tulevat hoitajat sietäisivät sen paremmin — se se vasta rasismia on. Suomen taloudellinen huoltosuhde heikkenee uusilla maahan-tulijoilla, joiden osaamis-taso ja kielitaito ovat surkeita, joista merkittävä osa jää työvoiman ulkopuolelle ja jotka käyttävät tukia ja palveluita enemmän kuin maksavat veroja. Muun muassa VATT ja tut-kija Pasi Saukkonen sekä tilastot osoittavat, ettei edes korkeasti koulutettujen maahan-muuttajien varaan voi laskea. Arvoisa työministeri Haatainen, selittäkää nyt kerrankin, mi-ten matalan osaamisen ja heikon kielitaidon maahan-tulijat, jotka eivät pärjää palkallaan, pelastavat Suomen julkisen talouden.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.14 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin-näkin nyt on tärkeää muistaa, että meillä on olemassa saatavuusharkinta, jonka avulla me nimenomaan huolehdimme siitä, että ensisijaisesti katsotaan se, onko meillä omasta takaa osaajia löytymässä näihin tehtäviin, joihin yritykset tarvitsevat työntekijöitä.

Toinen asia on sitten se, että te ikään kuin niputatte kaikki tänne tulevat, [Sebastian Tynkkynen: Ei vaan te! — Sanna Antikainen: Te niputatte!] että ovat surkeita kielitaidol-taan, huonosti toimeentulevia, päätyvät toimeentulotuelle. Eihän se näin ole. Nämä ihmi-set ovat ahkeria. Minä olen tavannut monia maahanmuuttajia, jotka ovat opiskelleet kie-len, puhuvat ja oppivat suomen kieltä — ei tämä mahdoton kieli ole — ja myös kantavat kortensa kekoon tekemällä palkkatyötä, maksavat veroja, huolehtivat lapsistaan ja huoleh-tivat vielä vanhuksistaan [Lulu Ranne: Te ette huolehdi! — Juha Mäenpää: Ymmärsittekö kysymyksen?] — hyviä, ahkeria ihmisiä. Ei pidä niputtaa kaikkia samaan lokeroon, niin kuin te teette. [Sebastian Tynkkynen: Me ei nimenomaan niputeta! — Sanna Antikainen: Te niputatte, ettekä vastaa kysymyksiin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

16.15 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa väestö van-henee, ja viime vuonna syntyi vähiten lapsia 150 vuoteen. On aivan selvää, että yksistään suomalaisilla näitä työpaikkoja, jotka ovat avoinna, ei voida täyttää nyt eikä tulevaisuudes-sa.

Sain parisen viikkoa sitten puhelinsoiton eräältä intialaistaustaiselta ravintolayrittäjältä, joka on yrittänyt saada työntekijöitä omaan yritykseensä, mutta siihen ei ole ollut hakijoi-ta, ja nyt hän hakee heitä omasta kotimaastaan Intiasta. Hän on saamassa näitä työntekijöi-tä, ja ongelmana ovat nyt sitten oleskeluluvat. Viime vuonna maaliskuussa haettua oleske-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

lulupaa ei ole vielä kukaan käsitellyt. Hänelle on luvattu aikaa jo viime vuoden puolella, ja nyt sitä on siirretty taas kevääseen.

Arvoisa puhemies! Ongelma on se, että vaikka tänne olisi tulijoita näihin avoimiin tarvittaviin työpaikkoihin, niin lupia ei saa. Mitä, hallitus, te aiotte tehdä, jotta nämä lupaprosessit saadaan toimimaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.16 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksittäisiin lupahakemuksiin en voi tietenkään ministerinä vastata. Siellä ovat ihan normaalit viranomaisprosessit. Mutta me olemme näiden lupien käsittelyä merkittävästi nopeuttaneet, ja se on ollut yksi hallituksen prioriteetti, että emme aseta esteitä ja että kun yritys tarvitsee ja rekrytoi ulkomailta, niin sen prosessin pitää olla sujuva. Me olemme digitalisoineet niitä prosesseja. Me olemme muuttaneet käytäntöjä niin, että moneen kertaan ei tarkisteta turhaan asioita, niin että se on sujuvaa. Startupeille ja erityisosaajille on jo alle kahden viikon lupaprosessi käytössä, ja tavoite on saada kaikille kuukauteen pienennettyä tämä lupaprosessi. Ja siinä ollaan tultu paljon, paljon aiemman hallituksen aikaisia lupaprosessiaikoja alemmalle tasolle. Tavoitteessa on päästävissä tähän kuukauteen, kun saadaan nyt esimerkiksi tämä ulkomaalaislaki ja sertifiointi ja nämä digitalisointiprosessit läpi. Tämän kaiken sujuvoittamisen lisäksi [Puhemies koputtaa] me tarvitsemme myös entistä tehokkaampaa valvontaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

16.18 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saatavuusharkinta, jonka tosiasiallista romuttamista kaikki puolueet perussuomalaisia lukuun ottamatta tuntevat vaativan, ei estä osaajien maahantuloa. Sillä pyritään suojelemaan suomalaista työntekijää, suomalaisia työmarkkinoita ja suomalaista veronmaksajaa. Ongelma on se, että jos henkilö ei tule toimeen palkallaan, sitä pitää täydentää sosiaaliturvalla. Osa yritysten palkkakustannuksista säilytetään siis veronmaksajan maksettavaksi. Tietysti jotkut haluavat halpoja työntekijöitä, jotka eivät tunne oikeuksiaan, mutta meidän tehtävämme kai on puolustaa Suomen ja suomalaisten kokonaisuutta ja julkista taloutta.

Tämä ei ole pelottelua, arvoisa puhemies. Ruotsi vapautti reilu vuosikymmen sitten halpatyövoiman maahantulon. Tämä johti katastrofiin, ja tänä päivänä kaikki puolueet Ruotsissa pitävät silloista ratkaisua virheenä. Muun muassa työpaikkojen myymisestä lähtömaissa ja lumetyöpaikoista on tullut normaalikäytäntö. Onko todella välttämätöntä, että toistamme kaikki Ruotsin virheet sen sijaan, että yrittäisimme oppia niistä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.19 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on oleskeluluvissa nimenomaan tämä toimeentulovaatimus, jonka tarkoituksena on varmistaa se, että ihminen pärjää täällä tuloillaan.

Mitä tulee sitten siihen, että ihmiset tarvitsevat myös sosiaaliturvaa, niin kyllä, täällä kaikki me, jotka täällä Suomessa työskentelemme, saamme lapsille lapsilisää, pienituloiset saavat asumistukea, ja niin edespäin, mutta samalla me myös maksamme veroja. Kun

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

teemme työtä, niin me maksamme myös veroja [Perussuomalaisten ryhmästä: Ikiliikkuja!] — niin maksavat myös tänne tulevat maahanmuuttajataustaiset työntekijät eli ovat osa yhteiskuntaa.

Väititte puolueiden kannoista saatavuusharkintaan. En voi puuttua muiden puolueiden kannanottoihin, mutta me sosiaalidemokraatit olemme pitäneet kiinni saatavuusharkinnasta, se on hallitusohjelmassa, ja tämä hallitus on pitänyt siitä kiinni. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ette ole!]

Puhemies Matti Vanhanen: Viimeinen kysymys tästä aiheesta alkuperäiselle kysyjälle. — Edustaja Rantanen, mikäli haluatte.

16.20 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin vastaan tässä kokoomuksen edustaja Mykkäselle, joka totesi, että hallintovaliokunta sai tänään mietintönsä valmiiksi. Niin sai, mutta kokoomus ei ehkä huomannut, että tässä kyseisessä laissa on paljon muutakin kuin työnantajien sertifiointi. Muun muassa supoa ei ollut kuultu tässä laisinkaan. Siinä on siis useita eri asioita, muitakin kuin tämä työnantajien sertifiointi, [Ben Zyskiewicz: Kyllä me huomasimme!] ja teitpä eivät kiinnostaneet ne ongelmat, joita tähän koko lakiesitykseen liittyy. Tätä sertifiointia muuten vastustivat SAK ja muun muassa Rakennusliitto, joka toteaa omassa lausunnossansa, että itse asiassa heillä ei ole enää mitään käryä, miten tämä saatavuusharkinta toimii, koska se on täysin politisoitunut ja se on täysin poistettu käytöstä — kuten työministeri Haatainen hyvin tietää.

Mutta sitten kun täällä on tullut esiin, että Suomi tarvitsee väkeä kovasti muualta, [Eduskunnasta: Kyllä!] niin haluan nyt muistuttaa, että vuoden 21 lopussa Suomessa oli jo yli 450 000 vieraskielistä. Kuinka paljon tämä hallitus nyt tarvitsee ulkomailta tulijoita? [Keskustan ryhmästä: Ei hallitus vaan yritykset!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.21 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus lähtee siitä liikkeelle, että meillä työmarkkinat toimivat ja työnantajilla on palveluksessaan työvoimaa, jota he tarvitsevat. Kyllä minä olen tähän saakka ymmärtänyt, kun tuolla kenttää olen kiertänyt, että yritykset myös haluavat rekrytoida kotimaasta kaikilla mahdollisilla keinoilla. Siinähan meidän työvoimaviranomaiset auttavat, työvoimapalveluilla autetaan yrityksiä löytämään työntekijöitä. Ja siinä tilanteessa, kun ikäluokat yksinkertaisesti pienenevät — syntyvyys on laskenut niin paljon, että meidän ikäluokat pienenevät — ja eläköityminen vaan kiihtyy ja vauhdittuu, [Sebastian Tynkkynen: Teiltä kysyttiin lukua!] tämä hallitus on tehnyt töitä sen eteen, että me työvoimapalveluita vahvistamalla, löytämällä niitä ihmisryhmiä, jotka eivät nyt löydä työmarkkinoille, helpottamalla sitä tietä palaamaan takaisin töihin, satsaamalla koulutukseen olemme huolehtineet siitä, että työvoimaa olisi mahdollisimman paljon omasta takaa tarjolla. Mutta emme voi muuttua uusiksi ikäluokiksi, [Sebastian Tynkkynen: Vastatkaa kysymykseen!] siinä ne keinot ovat edessä tulevalla hallituksella, ja hallitus on linjannut, että me tarvitsemme myös ulkomaista työvoimaa. [Sebastian Tynkkynen: Niin paljonko? — Sanna Antikainen: Paljonko? Se oli kysymys, johon ette vastannut!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

2.2. Suullinen kysymys koulutuksen perusrahoituksesta (Sari Multala kok)

Suullinen kysymys SKT 238/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Multala.

Keskustelu

16.22 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Suomalaislasten oppimistulosten lasku on jatkunut tasaisesti jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Kokoomus haluaa, että jokainen lapsi ja nuori saa peruskoulusta riittävät tiedot ja taidot sekä oppimisen ilon, jotka kantavat vähintään toiselle asteelle ja yhä useammalla vielä korkea-asteelle. Julkaisimme eilen kokoomuksen koulutuspoliittisen ohjelman, jossa ehdotamme, että opettajille annetaan enemmän aikaa perustaitojen opettamiseen ja oppimisen tukea parannetaan. Rahoitusta tulisi suunnata sinne, missä sille on erityinen tarve. Hankerahoituksesta tulisi siirtyä kohti pysyvää ja riittävää perusrahoitusta.

Ministeri Andersson, olisiko nyt oikea aika antaa opettajille työrauha? Olisiko aika panna perusasioihin ja pysyvään rahoitukseen hankerahoituksen sijaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.23 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen edustajan kanssa aivan samaa mieltä siitä, että riittävän kokoinen ja riittävän vakaa perusrahoitus on äärimmäisen tärkeää, kun me puhumme varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta. Ja kun tarkastellaan perusrahoituksen kehitystä tämän hallituskauden aikana, niin lähes 300 miljoonaa on varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen perusrahoitus vahvistunut tämän hallituskauden aikana.

Eli sen lisäksi, että ollaan annettu historiallisen paljon tätä tasa-arvorahoitusta hankerahoituksena, olemme myös vahvistaneet perusrahoitusta, ja olen hyvin iloinen, jos tästä on yhteisymmärrys puolueiden kesken. Tämän perusrahoituksen osalta ovat hyvin keskeisessä roolissa esimerkiksi valtionosuuksien indeksit. Eli niinä vaalikausina, kun on toteutettu esimerkiksi indeksijäädytyksiä, se on suoraan myöskin heikentänyt meidän koulutuksen perusrahoitusta ja sen ennakoitavuutta.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja ilmoittautumaan painamalla V-painiketta. — Edustaja Multala.

16.24 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa, että opettajilla on paitsi työrauha myös riittävät työkalut opettamisen tueksi. Peruskoulun päättää vuosittain noin 6 000 nuorta ilman riittäviä luku-, kirjoitus- ja laskutaitoja. Siksi ehdotamme osaamistakuuta, jonka avulla varmistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle riittävät perustaidot sekä riittävä koulunkäynnin tuki. Kokoomus on sitoutunut siihen, että oppimisen tukea on tarjolla oppilaan tarvetta vastaavasti. Myös pienryhmäopetuksen on oltava

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

va tarvittaessa mahdollista. Oppivelvollisuus uudistuksen myötä toiselle asteelle siirtyy nyt nuoria ilman riittäviä opiskelutaitoja. Tuen tarve ei häviä toiselle asteelle siirryttäessä.

Ministeri Andersson, teillä on nyt ollut neljä vuotta aikaa vahvistaa myös oppimisen tukea. Miksi hallitus ei ole priorisoinut tätä uudistusta?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.25 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitushan on aloittanut työn tämän oppimisen tuen kokonaisuudistamiseksi. Tällä hallituskaudella on esimerkiksi luotu oppimisen tuen rakenne varhaiskasvatukseen ja myöskin osoitettu siihen pysyvä lisärahoitus — asia, jota eduskunta on edellyttänyt ja joka edelliseltä hallitukselta jäi tekemättä, kun varhaiskasvatustalakea uudistettiin. Sitä myöskin monet tutkijat ovat peräänkuuluttaneet siksi, että on äärimmäisen tärkeää, että oppimisen vaikeudet myöskin havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa eli niihin ongelmiin pystytään puuttumaan jo varhaiskasvatuksessa.

Sen lisäksi ollaan tehty erittäin kattava asiantuntijatyö siinä, miten oppimisen tuen lainsäädäntö perusopetuksessa pitäisi uudistaa. Se on nyt valmis. Siinä on muistaakseni noin 60 konkreettista ehdotusta. Ja itse olen sanonut, että pidän äärimmäisen tärkeänä, että seuraava hallitus myöskin on valmis osoittamaan riittävästi resursseja näiden lakimuutosten toteuttamiseksi. Eli seuraavan askelen oppimisen tuen kokonaisuudistuksen osalta pitää olla riittävän rahoituksen [Puhemies koputtaa] osoitus tähän perusopetuksen oppimisen tuen vahvistamiseen. [Suna Kymäläinen: Eihän kokoomus taas leikkaa sieltä?]

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitos. — Edustaja Risikko.

16.26 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle tuli sellainen tieto, että opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellaan lakia, jossa ammatillisen koulutuksen puolelta siirrettäisiin rahoitusta korkeakoulutukselle. Kysynkin: kumman ministerin puolella tämä valmistelu on?

No, sitten toinen kysymys liittyy tähän rahoitukseen kaiken kaikkiaan. Kun meillä on aika paljon tällainen tutkintoperusteinen rahoitus, niin voisiko ajatella, että ruvettaisiin jo selvittämään seuraavaa hallituskautta varten tällaista osaamisperusteisuutta? Eli tutkinnon osia rahoitettaisiin, koska esimerkiksi jatkuva oppiminen, työikäisten oppiminen, edellyttää sitä, että niitä tutkinnon osia saisi suorittaa, eikä koko tutkintoa tarvita. Mehän ollaan Suomessa aika tutkintouskovaisia, mutta nyt meidän pitäisi siirtyä enemmän tähän osaamisperusteisuuteen. Mutta se vaatii kannustusta, ja se vaatii myös rahoitusta, ja kouluilla ja oppilaitoksilla sitä ei tällä hetkellä ole.

Näihin kahteen mukavaan kysymykseen jos saisi vastauksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.27 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan korjaamalla väärinkäsityksen. Tällaista lainsäädäntövalmistelua ei ole käynnissä opetus- ja kulttuuriministeriössä, eli tämä oli väärä tieto, ja on hyvä, että se saadaan korjattua heti.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Mitä tulee ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamiseen, niin juuri tämä tutkinnon osien painottaminen on tarve, mikä on tiedostettu ja mitä elinkeinoelämä myöskin on toivonut tämän jatkuvan oppimisen osalta. Eli aikuisopiskelijoiden osalta haluttaisiin, että myöskin tutkinnon osista palkittaisiin, jotta me voisimme kannustaa aikuisia suorittamaan näitä lyhyempiä osaamiskokonaisuuksia. Sen sijaan nuorten osalta tämä ei ole fiksua, vaan nuorten kohdalla meidän pitäisi palkita kokonaisten tutkintojen suorittamisesta.

Yritimme viedä tätä lainsäädäntömuutosta eteenpäin jo tällä kaudella, jolloin olisi aloitettu erottelemalla nuoret ja aikuiset toisistaan tässä rahoitusjärjestelmässä, mutta valitettavasti en ministerinä saanut kaikkien hallituspuolueiden hyväksyntää tälle lakiesitykselle, joten tältä osin emme pystyneet tätä elinkeinoelämänkin toivomaa työtä käynnistämään. [Ben Zyskiewicz: Menikö rahat sähkötukena vuorineuvoksille?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiuru.

16.29 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Inklusio on puhuttanut koulualaa jo pitkään. Ajatus on tietysti kaunis, että kaikki oppilaat pääsevät mukaan opetukseen ja opetuksessa sitten huomioidaan kaikki ne tarpeet, mitä jokaisella oppilaalla oppimisen osalta on. Inklusio edellyttää tietysti melkoisesti voimavaroja, koska yksi opettaja ei voi kovin heterogeenistä ryhmää tehokkaasti opettaa: oppilailla on erilaisia tarpeita, ja opettajan aika ei kerta kaikkiaan riitä. Kysyn: onko teidän näkemyksenne inklusiosta se, että sitä voidaan jatkaa, mikäli saadaan lisää resursseja, vai onko inklusio mallina sellainen, että siitä pitäisi vaihtaa johonkin toiseen, [Veronika Honkasalo: Se on lapsen oikeuksien sopimuksen mukainen!] perinteisempään oppimismalliin? Opettajien yleisin palaute työstään on, että antakaa meidän tehdä opetustyötä, antakaa meidän keskittyä siihen työhön, mihin olemme saaneet koulutuksen, mikä on tärkeätä.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.30 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Inklusiohan on periaate, johon Suomi on sitoutunut myöskin kansainvälisissä sopimuksissa ja joka on esimerkiksi vammaisjärjestöille erittäin tärkeä periaate. Se perusajatus siinä on se, että myöskin tukea tarvitsevat lapset olisivat oikeutettuja saamaan heille sopivaa tukea oppimiseen omassa lähikoulussaan. Sen keskeisimmän ajatuksen siinä pitäisi olla oppijälähtöisyys, eli ymmärretään se, että oppilailla on erilaisia tarpeita, ja silloin myöskin tuen toteutuksen mallien pitää olla erityyppisiä.

Tällä hetkellä ongelma suomalaisissa kouluissa ei ole inklusioperiaate itsessään vaan resurssien puute, joka on tarkoittanut sitä, että tätä oppijälähtöisyyttä ei pystytty toteuttamaan. [Timo Heinonen: Kuka on vastuussa niistä resursseista? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Edellinen hallitus!] Eli ei ole riittävästi resursseja esimerkiksi pienryhmäopetukseen, yleisopetuksen ryhmät ovat liian suuret. [Sanna Antikainen: Miksi ette ole tehneet?] Opettajat itse kaipaavat lisää resursseja oppimisen tukeen. He eivät sano, että meidän pitäisi luopua inklusiosta, vaan he haluavat nimenomaan riittävästi resursseja, [Perussuomalaisien ryhmästä: Miksi ette anna niitä resursseja?] jotta me voidaan turvata riittävästi pienryhmäopetusta, riittävän pieniä yleisopetuksen ryhmiä. [Oikealta: Teidänpä piti hoi-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

taa tämä asia, jätitte hoitamatta! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kaikkihan meidän teidän jäljiltä pitää hoitaa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Puisto.

16.31 **Sakari Puisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perusopetuksessa opimistulokset ovat laskeneet jo pitkään. Me perussuomalaiset olemme ottaneet esiin huolia, mitkä liittyvät liian pitkälle vietyyn ilmiöpohjaiseen oppimiseen, tähän hankehumpaan, ja vaatineet työrauhaa, opettajan auktoriteettia, myös sitä, että kännykät kiellettäisiin tunneilla.

Perusopetus ei kuitenkaan ole ainoa ongelma. Ammatillisessa koulutuksessa on samoja ongelmia ja itse asiassa myös korkeakoulutuksessa. Nyt on ollut paljon tuloksia siitä, miten nuorten korkeakoulutuksen taso on alle Pohjoismaiden ja jopa alle OECD:n keskiarvon. Lukutaito mainittiin mutta myös luonnontieteellisen ja matemaattisen osaamisen laskeminen. Tästä kysyisin: tiedätkö te, kuinka suuri vaikutus tällä luonnontieteellisten ja matemaattisten aineiden laskulla tulevaisuudessa voi olla, koska se on kuitenkin hyvin kriittistä, jos ajatellaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa ja sitä, minkälainen teknologinen kilpailukyky ja tuottavuus meillä on? Vaikka me lisätään tuotekehitys-, innovaatorahoitusta, niin jos se osaamisen taso samaan aikaan painuu, niin se ei ole kovin hyvä.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.32 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on tehty todella paljon työtä näiden niin sanottujen luma-aineiden — luonnontieteen ja matemaattisten aineiden — opetuksen kehittämiseksi, ja se on äärimmäisen tärkeää, koska totta kai koko ketjun pitää olla kunnossa, jotta sitten saadaan myöskin riittävästi osaavia ja kiinnostuneita opiskelijoita sinne korkeakoulutukseen ja siitä eteenpäin.

Mitä tulee peruskouluun ja niihin varhaisempiin vaiheisiin, niin kyllä pärjääminen näissä eri aineissa on aika vahvasti kytköksissä kuitenkin toisiinsa. Esimerkiksi lukeminen korreloi vahvasti oppilaiden pärjäämisen kanssa oikeastaan kaikissa eri aineissa kouluissa, ja siksi lukutaidon edistäminen on niin tärkeää jo aina sieltä varhaiskasvatuksesta lähtien mutta myöskin perheissä.

Toinen seikka, joka näkyy näistä tuloksista Suomessa, on se, että meillä heikosti pärjäävien oppilaiden osuus on kasvanut. Meillä on siis edelleen yhtä paljon yhtä hyvin pärjääviä oppilaita kuin ennen, mutta heikosti pärjäävien oppilaiden osuus kasvaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mistähän se johtuu?] Ja se myöskin tarkoittaa sitä, että on tärkeää, että me keskustellaan oppimisen tuesta, varhaiskasvatuksesta, näistä varhaisista vuosista, ja siitä, miten me voimme siellä luoda vahvaa perustaa kaikille opiskelijoille [Puhemies koputtaa] ja oppijoille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Onko vastauksia?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

16.33 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikkeen ei tarvita lisää rahaa. Eräs entinen opettajakollegani laittoi viestiä, että vähemmän digiä, josta lapset saavat päivittäin yliannostuksen ilman kouluakin. Lasten digitaidot kehittyvät syn-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

tymästä alkaen ilman kouluakin. Kännykkäkiellon puolestapuhujia löytyy Suomesta kouluista yhä enemmän. Lapsen tai nuoren itsesäätelytaidot eivät ole vielä kehittyneet riittävästi tällaisen addiktoivan laitteen kanssa. Osalla oppilaista puhelimen tuijottaminen on itse asiassa yleisin syy pinnaamiseen, koulusta lintsuamiseen. Opettajat ovat tästä huolissaan, mutta keinot ovat vajavaiset. Vain täydellä yhteisymmärryksellä kaikkien lasten vanhempien kanssa voidaan kännykkäkielto kouluun ottaa.

Monessa maassa kännykkäkieltoja on kokeiltu, ja kysyisin teiltä, arvoisa opetusministeri: olisitteko te valmis antamaan tämän työvälineen koulujen arkipäivän helpottamiseen eli lainsäädännöllä mahdollisuuden tehdä kouluista kännykkävapaita, sillä lapset kaipaavat enempi opetusta, vähän sitä perinteisempää? [Arto Satonen: Hyvä, Timo! — Kimmo Kiljunen: Hyvä, Timo, se oli hyvä kysymys!]

Puhemies Matti Vanhanen: Matkapuhelinten käytöstä tulee katsojilta aina palautetta myös näiden kyselytuntien jälkeen. [Naurua] Edustajat käyttävät niitä paljon. — Ministeri Andersson.

16.35 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Itse olen siinä käsityksessä, että koulut siis jo tällä hetkellä voivat määrätä koulun omissa järjestyssäännöissä siitä, miten oppitunneilla tehdään kännyköiden suhteen. Siis kännykät saa kyllä tuoda kouluihin, mutta oppitunneilla, jos ne häiritsevät opetusta, on mahdollista myöskin koulujen järjestyssäännöissä ikään kuin sopia siitä, että silloin niitä ei saa käyttää oppitunneilla, ja minusta tämä on tärkeä ja itsestäänselvä periaate. Jos kännykkä häiritsee oppimista ja opetusta, niin silloin niitä pitää ottaa tunneilla pois. [Kimmo Kiljunen: Ja se häiritsee!]

Siihen, kuinka helppoa olisi lainsäädännöllä kieltää kännyköiden tuonti kouluun ylipäättään, eli että oppilaat eivät saisi tuoda omia laitteitaan mukanaan, kun menevät kouluun, en ministerinä osaa ottaa kantaa, mutta oletan, että se ei olisi kovin helppo lainsäädäntöprosessi. Eli joka tapauksessa pidän tärkeänä tätä, että koulun omissa järjestyssäännöissä tehdään ikään kuin nykytoimivaltuuksien puitteissa selvät pelisäännöt siitä, miten toimitaan.

Haluan kuitenkin tehdä selväksi sen, että niissä yhteydenotoissa, mitä minä olen saanut opettajilta, kyllä tämä resurssipula on noussut huomattavan paljon voimakkaammin esille kuin tämä kännykkäasia. [Timo Heinonen: Eli ei kannata tehdä mitään? Kannattaisi jotain tehdä edes!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

16.36 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjät odottavat toisen asteen opiskelijoilta koulutuksen päätyttyä, että he osaavat kellon- ja työajat. Suomessa viikko-opetustunnit ovat vajonneet koko ajan alemmas. Eilen illalla keskustelin erään opettajan kanssa, joka kertoi, että heillä on ollut syksyn ajan kolmena päivänä viikossa neljä tuntia opetusta. Ehkä tähän on korona-ajan etäjuttuja tullut, mutta oppilaat eivät kuulemma näitä etäjuttuja tee.

Te korotitte myös oppivelvollisuuden ikää [Oikealta: Virhe!] — se on tietyllä tapaa virhe — mutta koska haluatte myös ehdotuksia ja esityksiä, niin eikö ole näin, että tämä kolmevuotinen ammattikoulu, jossa käydään siis vajaita viikkoja, tyhjiä tunteja, tyhjiä päiviä,

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

voitaisiin lyhentää kahteen vuoteen? Opettajat tekisivät silloin täysiä tunteja, ja silloin nuoret oppisivat kellonajat ja työajat. [Eduskunnasta: Ja vähän muutakin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Aika. — Ministeri Andersson.

16.38 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse en kannata ammatillisen koulutuksen lyhentämistä kahteen vuoteen, vaan kannatan sitä, että me pidämme huolta siitä, että sen kolmen vuoden aikana opetusta olisi riittävästi ja se olisi laadukasta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Millä rahalla? — Ben Zyskowiec: Oletteko pitänyt huolta?] Sen eteen tämän hallituskauden aikana on tehty useita toimia. Tämä hallitushan on vahvistanut ammatillisen koulutuksen rahoitus pohjaa merkittävästi edellisen kauden säästöpäätösten jälkeen. Ensin kohdennettiin suoraan rahoitusta opettajien ja ohjaajien määrän lisäämiseen, ja sen jälkeen nyt tämän vuoden puolelle on tullut tämä 50 miljoonan merkittävä perusrahoituksen tasonnosto, jolla on vakinaistettu — siis tehty mahdolliseksi ammatillisen koulutuksen järjestäjille pitää nämä työsuhteet ja vakinaistaa — ne ammatillaiset, mitä sinne on palkattu.

Tällä hallituskaudella on säädetty asetuksella vähimmäistuntimäärästä, mitä ammatillisessa koulutuksessa pitää lähtökohtaisesti antaa per osaamispiste, jos opiskelija on vailla aikaisempaa koulutustaustaa ja osaamista. Tämä on aika järeä työkalu, sellaisia meillä on kyllä käytössä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa, ja se on otettu käyttöön juuri siksi, että kun rahaa on annettu ja on sanottu, että sitä lähiopetusta pitää olla riittävästi, [Juha Mäenpää: Paljonko?] niin nyt on koulutuksen järjestäjienkin vastuu huolehtia siitä, [Puhemies: Aika!] että tämä toteutuu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sarkomaa.

16.39 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Laadukas varhaiskasvatus on parasta tasa-arvoa, syrjäytymisen ehkäisyä ja hyvän tulevaisuuden rakentamista ihan jokaiselle lapselle. Saamme jatkuvasti hyvää tutkimustietoa tästä, [Vasemmalta: Miksi leikkasitte siitä?] mutta hallituksen suhtautuminen varhaiskasvatukseen on ollut osin epämääräistä. Emme ole voineet olla ihan varmoja, mitä mieltä olette varhaiskasvatuslaista. [Vasemmalta: Ohhoh!] Te leikkasitte kokoomuksen aloittamat varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvorahat nollaan euroon. Te ette ole vastanneet kunnolla siihen mittavaan varhaiskasvatusopettajien pulaan, joka on aiheuttanut esimerkiksi Helsingissä sen, että olemme jopa joutuneet sulkemaan päiväkotia.

Ministeri Honkonen, te saitte aikamoisen läksytyksen eduskunnalta budjettimietinnössänne. Siinä alleviivattiin, että varhaiskasvatuksen opettajien määrästä olisi pitänyt huolehtia, ja siinä edellytettiin, kun te lopulta toitte täydennyksenä lisärahaa varhaiskasvatuksen opettajien koulutukseen, että ne opettajat pitää suunnata sinne, missä on suurin pula, eli pääkaupunkiseudulle. Kysynkin nyt: Aiotteko te noudattaa eduskunnan tahtoa? Kuuletteko te sen hädän, joka on erityisesti pääkaupunkiseudulla? [Puhemies koputtaa] Ja kysyn vielä: miten te varmistatte, että päiväkodeissa on riittävästi varhaiskasvatuksen opettajia, sosionomeja ja lastenhoitajia? [Veronika Honkasalo: Kokoomus poisti päivähoito-oikeuden!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Honkonen.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

16.40 Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen täysin samaa mieltä edustaja Sarkomaa kanssa siinä, että varhaiskasvatus on todella tärkeä osa lapsen kasvua ja se on todella tärkeä palvelu perheille ja sillä on todella isot mahdollisuudet myöskin sitten vaikuttaa esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyyn ja moniin muihin yhteiskunnallisiin, sosiaalisiin ongelmiin, joita sitten lapsuudessa tiettyjen asioiden ollessa huonolla tolalla voidaan laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, ammattilaisten toteuttamaan varhaiskasvatukseen, pohjautuen korjata ja ehkäistä.

Nythän on lisätty merkittävästi viime vuosina varhaiskasvatuksen opettajien koulutusta, ja meidän on hyvä myös muistaa se, että suomalaisissa yliopistoissa, joissa varhaiskasvatuksen opettajia koulutetaan, määrättömästi ei voida ylöskaalata näiden opettajien koulutusta ilman, että se koulutuksen laatu kärsii. No nyt, kuten tässä edustaja toi esille, tulen vielä tekemään päätökset 150 lisäaloituspaikasta varhaiskasvatuksen opettajien koulutukseen. Ja kyllä, itse katson niin, että ne on lisättävä sinne, missä on suurin pula opettajista, eli pääkaupunkiseudulle. [Eduskunnasta: Hyvä, erittäin hyvä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Tähän aiheeseen viimeinen kysymys, mikäli alkuperäinen kysyjä, edustaja Multala, haluaa. — Olkaa hyvä.

16.41 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivottavasti ministeri ehtii tehdä nopeasti näitä päätöksiä. Tiedän, että Helsingin yliopistossa odotetaan jo sitä, että päästään kouluttamaan lisää ammattilaisia.

Jatkan vielä varhaiskasvatuksen tilanteesta. Meillä on pulaa kaikista ammattiryhmistä tällä hetkellä pääkaupunkiseudulla, ja se johtuu paljon siitä, että meillä monet ammattilaiset tekevät nyt eri työtä kuin mihin heidät on koulutettu. Pulaa on erityisesti opettajista, ja silloin käytetään vähän sekaisin näitä eri ammattilaisia — mikä on toki hyvä, mutta meillä on tavoitteena se varhaiskasvatuslain asettama tavoite vuoteen 2030 mennessä. Sen takia kysynkin vielä: Onko ministeri harkinnut, voisiko samanaikaisesti kasvattaa myös muuntokoulutuksen määrää esimerkiksi Helsingin yliopistossa, jossa jo tällä hetkellä työn ohessa koulutetaan niitä sitoutuneita ammattilaisia, joita meillä tällä hetkellä työskentelee varhaiskasvatuksessa esimerkiksi hoitajina, opettajan tehtäviin. Olisiko tämä mahdollista toteuttaa vielä tällä vaalikaudella?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Honkonen.

16.43 Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tätä muuntokoulutusta on toteuttanut Helsingin yliopisto niin kuin muutkin yliopistot, ja tässä on hyvä todellakin huomata, että päiväkodeissa työskentelee siis varhaiskasvatuksen opettajien lisäksi myös sosionomeja ja sitten lastenhoitajia, niin kuin tässä hyvin tuli esille. Tätä muuntokoulutusta on menestyksellä toteutettu, ja siihen on rahoitusta käytetty.

Mielestäni nyt tulevaisuudessa, kun tämä henkilöstömitoitus tulee voimaan, tulisi keskittyä siihen, että löydettäisiin ja rakennettaisiin myöskin sosionomeille — joilta tulevaisuudessa se varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys sitten lähtee — nopeampi koulutuspolku varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyteen kuin mikä tähän tällä hetkellä on ollut käytettävissä. Mielestäni se on sellainen asia, joka pitää tulevilla vaalikaudella pystyä rakentamaan, jotta pystytään selviytymään tästä vielä nykyistäkin paremmin.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Mutta on aivan selvää, että varhaiskasvatuksessa, niin kuin tässä kollegaministeri Andersson totesi, tarvitaan jatkossakin paljon ammattilaisia [Puhemies koputtaa] ja kaikkia henkilöstöryhmiä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden lisärahoituksesta (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 239/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Östman.

Keskustelu

16.44 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! KD esitti jo puolitoista vuotta sitten vaihtoehtobudjetissaan 500 miljoonan euron lisärahoitusta hoitajapulaan ja hoitojonojen purkamiseen. Hallitus on nyt vihdoinkin esittämässä hyvinvointialueille juuri 500 miljoonan euron lisärahoitusta, josta kuitenkin vain 350 miljoonaa euroa olisi toiminnan kehittämiseen ja 150 miljoonaa euroa olisi kertaerän aikaistamista. On sinänsä hyvä, että hallitus on tullut KD:n linjalle, mutta tämä kertaerän aikaistaminen kuulostaa kyllä enemmän tekniseltä bluffilta.

Under den här regeringsperioden har ni också slopat FPA-ersättningarna gällande privat vård, vilket lett till en ökad belastning inom den offentliga vården och förlängda vårdköer.

Arvoisa hallitus, nyt olisi tarvittu järjen ääntä. Kysynkin: Oletteko te valmiita perumaan Kela-korvausten poiston hoitojonotilanteen helpottamiseksi? Ja miten hallitus aikoo kohdistaa mahdollisen hyvinvointialueiden lisärahoituksen: erilaisiin kehittämishankkeisiin vai hoitojonojen purkamiseen? [Sari Sarkomaa: Vai palkkajohtajien palkkoihin?]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.45 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kela-korvauksen poisto ei kuulu minulle, mutta yleisenä huomiona totean, että kannattaa perehtyä tilastoihin ja katsoa, mikä tuon asian vaikutus on. [Sari Sarkomaa: Se on karmaiseva!]

Isossa kuvassa olen iloinen, että kristillisdemokraatit ovat esittäneet tätä jo aikaisemmin, ja kiinnitin huomiota siihen, että olette olleet tilannekuvaltanne kovin samanlaisella kartalla [Antti Lindtman: Johtava oppositiopuolue!] kuin myöskin se porukka, joka tämän päätöksen on tehnyt. Tällä viikolla on tehty isoja asioita nimenomaan siksi, että haluamme ulottaa 500 miljoonaa enemmän rahaa hyvinvointialueille käytettäväksi tänä vuonna, ja kyllä tämä ihan oikeaa rahaa on. [Ben Zyskowitz: Siksi, että vaalit on kahden kuukauden päästä!]

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Östman. [Mikrofoni on kiinni]

16.46 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Anteeksi, arvoisa puhemies, minä innostuin niin tuosta ministerin vastauspuheesta, siitä, että hän huomasi, että kristillisdemokraatit ovat vahvalla perustalla.

Terveystieteiden kokonaiskriisin ohella vanhustenhoidossa tilanne on ollut huono jo pitkään. Vanhuspalvelut kärsivät koko sote-alan tavoin rekrytointipulasta, mikä ilmenee niin kotihoidossa kuin laitoksissa. Työtä tehdään riittämättömällä henkilöstömäärillä ja suurilla kuormituksilla. Hoitajamitoitus valmisteltiin heikosti, eikä riittäviä resursseja varattu uudistuksen toteuttamiseen. On selvää, että lakiin kirjattu mitoitus ei tuo tilanteeseen mitään apua, mikäli sen toteuttamiseen ei anneta riittäviä resursseja. Hallituksen tarve siirtää mitoituksen täytäntöönpanoa ei ollut yllätys. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: miten vanhustenhoidon tilanne laitetaan kuntoon, jotta vanhukset saavat riittävästi hoitoa? [Ben Zyskiewicz: Se on muutaman tunnin juttu!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, jos lähdetään tästä kysymyksen alkuosasta, minusta kiitos kuuluu niille, jotka ovat tukemassa sitä, että suomalaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa tuetaan riittävin resurssein. Olen iloinen siitä, että hallitus on tähän johtopäätökseen päätenyt, ja minusta on kiva kehaista eduskunnassa myös niitä, jotka ovat samoilla linjoilla, ja kyllä tämä tulkinta sydäimestä tämä tuli.

Sen sijaan voi sanoa, että kiinnitin huomiota toiseen oppositior ryhmään, joka arvelisi, että samalta päämomentilta voitaisiin säästää miljardi euroa lämmittelyksi ja muutama muu miljardi siihen kaupan päälle. [Välihuutoja] Minusta sotesta ei voi leikata, tilanne on paha. Ja me olemme nimenomaan halunneet sekä riittävällä rahoituksella että myöskin lainsäädännön tiukalla kädellä ohjeistaa, että vanhustenhuolto on laitettava Suomessa kuntoon. [Petteri Orpo: Sehän oli parin tunnin homma!] Me olemme kaksi vanhuspalveluihin liittyvää kriisiä kymmenessä vuodessa kokeneet, ja minusta on tärkeää, että me myöskin itse sitoudumme siihen, että kun ihmiset ikääntyvät, niin on toive toteutumassa siitä, että myös silloin voi elää hyvää elämää. THL:n tilastot kertovat, että olemme tässä tehtävässä onnistuneet. [Sanna Antikainen: Ette ole! — Sari Sarkomaa: Tänään tuli THL:n tiedote, että hyvinvointi on romahtanut!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

16.48 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan ikäihmisistä, on syytä puhua myös omaishoitajista, joita on Suomessa 50 000 — epävirallisia omaishoitajia on vielä paljon enemmän. Omaishoitajat tekevät erittäin arvokasta ja pyyteetöntä työtä. Pelkkä rakkaus ei aina kuitenkaan riitä. Olen huolestunut heidän jaksamisestaan. Kenenkään heistä ei tule uupua taakan alle.

Keskusta haluaa tukea omaishoitajia tarjoamalla kotipalveluja ja parantamalla omaishoitajien aitoa mahdollisuutta pitää vapaapäiviä. [Sanna Antikainen: Voi, olisipa keskusta

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

hallituksessa!] Haluamme myös korottaa omaishoitajien palkkioita. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksette korota niitä?] Ajattelen, että vaikka vero poistuisi, 440 euroa on pieni raha verrattuna laitospaikkaan.

Hyvinvointialueet ovat aloittaneet vuodenvaihteessa toimintansa, ja omaishoito on siirtynyt niiden vastuulle. Kysynkin ministeri Kiurulta: miten hallitus varmistaa, että omaishoitajat jaksavat arvokkaassa työssään myös nyt uusien hyvinvointialueiden aloittaessa? [Ben Zyskowitz: Auttaisikohan, jos keskusta olisi hallituksessa?]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru.

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle ei kuulu tuo veroasia, se on valtiovarainministeriön alaa, mutta muilta osin totean, että kyllä me hallitusohjelmaneuvoituissa pohdimme hyvin laajasti omaishoidon tukea, ja siihen lähdimme hakemaan osana myöskin näitä lainsäädännöllisiä ratkaisuja. Eduskunta on täällä jo vienyt näitten palveluiden toisen vaiheen uudistuksen läpi, ja siitä kiitos teille kaikille. Kyllä meidän täytyy laissa varmistaa, että kun ihminen saa palvelutasopäätöksen siitä, mitä palvelua hän kotiin saa, niin kyllä siitä pitää pitää kiinni, ihan joka minuutista. Tämä ei ole Suomessa valitettavasti ennen tämän lainsäädännön voimaantuloa toteutunut sillä tavalla kuin me olisimme halunneet, joten tässäkin on otettu lainsäädäntö avuksi.

Itse ajattelen, että olette aivan oikeassa siinä, että ensinnäkin tämä omaishoitajien pieni palkka on tarkistettava. On katsottava, miten nämä palkkiot elävät jatkossa ajassa. Se on hallitusohjelmakysymys. Ja minusta on tärkeää, että me tästä työstä annamme asiallisen korvauksen, jotta meillä olisi ihmisiä, jotka lähtevät tähän tehtävään. Se on kyllä koko vanhustenhuollon tulevaisuuden kannalta tärkeää. [Sanna Antikainen: Neljä vuotta oli aikaa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys talouskasvun tukemisesta (Johannes Koskinen sd)

Suullinen kysymys SKT 240/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Koskinen, Johannes.

Keskustelu

16.51 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan arviointineuvoston mukaan Suomi on saavuttanut hallituksen asettaman kunnianhimoisen työllisyystavoitteen vuoden 22 aikana. Neuvoston mielestä saavutus oli parempi kuin mitä pandemian ja muiden kriisien aikana olisi saattanut odottaa. [Ben Zyskowitz: Kiitos edellisen hallituksen!] Tämä on merkitteä pantavaa ottaen huomioon erityisesti sen kaiken, mitä opposition puolelta on huudeltu tästä asiasta ja pidetty tavoitetta mahdottomana. Tavoitteeseen ei päästy leikkaamalla palveluista ja kurittamalla kaikkein heikoimmassa asemassa olevia vaan panostamalla kasvun edellytyksiin tukemalla ja kannustamalla sekä ihmisiä että yrityksiä. [Sanna Antikainen: Ja velalla!]

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Seuraavalla vaalikaudella tavoitteeksi on otettava vahva talouskasvu ja 80 prosentin työllisyysaste, jotta hyvinvointivaltion jatko voidaan turvata. [Sanna Antikainen: Velka unohtui!] On kuitenkin selvää, että rankat leikkaukset julkiseen talouteen heikentäisivät kasvun pohjaa. Arvoisa valtiovarainministeri Saarikko, minkälaisiin talouskasvua ja investointeja tukeviin toimenpiteisiin valtiovarainministeriössä valmistaudutaan osana julkisen talouden tasapainotusta?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.52 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että julkisen talouden ongelmien, jotka ovat syntyneet pitkän ajan kuluessa, menojen ja tulojen epäsuhdan, ratkaisemiseksi tarvitaan monia eri keinoja. Niistä tietenkin toivottavin vaihtoehto — mutta paljon senkin eteen työtä tarvitaan — on talouden kasvu. Tämän työn tueksi olen asettanut nyt valtiovarainministeriössä aivan näinä päivinä vielä loppuvaalikaudeksi istumaan virkamiesten työryhmän, jonka tehtävänä on pohtia talouskasvun eväitä. [Oikealta: Mikä yllätys!] Kaikki viisaus ei asu ministeriössä, vaan tässä työssä pitää erityisen tarkasti kuunnella elinkeinoelämän edustajia.

On jo nyt selvää, että kaksi keskeistä edellytystä talouskasvun vahvistamiseksi ovat työllisyys ja tuottavuus. Työllisyys ei nouse näihin edustaja Koskisen mainitsemiin — aivan oikein — tavoiteltaviin lukuihin, ellei työmarkkinoilla tehdä rakenteellisia uudistuksia ja elleivät yrittäjät työllistäjinä voi olla varmoja siitä, että jatkossakin toimintaympäristö on vakaa ja ennustettava ja myös verotukseltaan kohtuullinen. [Petteri Orpo: Eli ei enää vasemmistohallitusta!] Tuottavuus on laajempi kokonaisuus, ja sitä tuemme muun muassa tutkimus- ja kehitystoimin. Tämä työ on tulevan hallituksen käytettävissä hallitusneuvotteluissa. [Oikealta: Neljä vuotta oli aikaa!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys pienituloisille suunnatusta energiarahasta (Bella Forsgrén vihr)

Suullinen kysymys SKT 241/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Forsgrén.

Keskustelu

16.53 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Kulunut vaalikausi on osoittanut, että kohtaamme yhteiskuntana entistä enemmän ennakoimattomia kriisejä. Korona ja Ukrainan sota ovat vaikuttaneet kriittisesti monien toimeentuloon. Pienituloiset ovat kohdanneet ennennäkemättömiä kriisejä, ja ilmastokriisin vaikutukset kolkuttavat oven takana.

Hallitus ei ole jättänyt ihmisiä yksin. Vihreät olisivat olleet valmiita luomaan Espanjan tavoin nopealla aikataululla perustulon kaltaisen tuen koronakriisistä kärsivien tueksi. Perustulo nostaisi ihmisiä köyhyydestä ja tukisi Suomen kulkua kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Tärkeä askel otettiin tällä viikolla, kun sosiaaliturvakomiteassa on päästy sopuun yhdestä perusturvaetuudesta. Tämä luo hyvän pohjan seuraavalle hallitukselle sosiaaliturvan uudistamiselle. Vihreiden mielestä tuleva uudistus tulee tehdä ihmisten hyvinvointi edellä.

Pienituloisten tukeminen on hallituksessa jaettu arvo. Valtiovarainministeriössä valmistellaan parhaillaan paremmin kohdentuvaa tulo- ja alueperusteista tukijärjestelmää eli energiarahaa.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin ministeri Saarikolta: kuinka pitkällä pienituloisille suunnatun energiarahan valmistelu [Puhemies koputtaa] on valtiovarainministeriössä, ja koska saamme tietää siitä yksityiskohtia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.55 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen siitä edustajan kanssa samaa mieltä, että pienituloisten tukeminen ja yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevien pärjääminen erityisesti näiden kriisien keskellä on toivottavasti koko yhteiskunnan jakama tärkeä arvo.

Liittyen energian hintaan ja ennen kaikkea sen rooliin kotitalouksien kulutuksessa, myöskin eri puolilla Suomea asuttaessa, on todellakin ollut valtiovarainministeriössä selvitystyö, joka laitettiin liikkeelle tämän energiakriisin käynnistyessä viime vuoden alkupuolella. Tuo vaativa selvitystyö usean eri toimijan yhteistyönä on nyt loppusuoralla, ja saamme sen tulokset helmi—maaliskuun vaihteessa käyttöömme, ja samassa yhteydessä tämäkin on arvioitavissa tulevan hallituksen — sen niin halutessa — käyttöön otettavaksi.

Totean kuitenkin täydennyksenä, että tänään hallitus on antanut lisätalousarvion, ja se pitää sisällään tähän hiukan liittyvän asian. Valtiokonttorihan on toiminut — ja ansiokkaasti muuten onkin toiminut — näiden tukien maksatuksissa, niin koronakriisin yritystukien kuin nyt tulevan maatalouden sähkö- ja lannoitetuen maksatuksessa sekä kuljetusalan tukien maksatuksessa. Tästä ovat tukia hakeneet antaneet erittäin hyvää palautetta — kiitos Valtiokonttorille. [Puhemies koputtaa] Nyt kohdistamme miljoona euroa Valtiokonttorin kehitystyöhön tulevien kriisien varalle, koska nämä eivät välttämättä lopu tähän [Puhemies: Aika!] ja tarvitsemme tehokkaampia keinoja, että tuet saadaan oikeaan paikkaan ja mahdollisimman nopeasti.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys pienituloisten ostovoiman parantamisesta (Katja Hänninen vas)

Suullinen kysymys SKT 242/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Hänninen.

Keskustelu

16.56 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! Palvelualojen ammattiliitto PAM on alkuvuoden käynyt neuvotteluja palkoista ja työehdoista. Me vasemmistoliitossa annamme täyden tuen tavoitteille parempien palkkojen puolesta. Entisenä kaupanmyyjänä on

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

pienipalkkaisten ja naisvaltaisten palvelualojen tilanne minulle erittäin tuttu. Nyt tilanne työmarkkinoilla on akuutti, sillä reaali-palkat ovat romahtaneet enemmän kuin yli 60 vuoteen. Työssäkäyvien köyhyys uhkaa siis jälleen lisääntyä täällä Suomessa. Erityisen vaikea tilanne on yksinasuvilla ja yksinhuoltajilla. Työnantajien on nyt tehtävä oma osuutensa hintojen noustessa ja voittojen kasvaessa. Esimerkiksi kiky-sopimuksen sosiaaliturvamaksujen palauttaminen työnantajille hyödyttäisi eduskunnan tietopalvelun mukaan työntekijöitä noin 1,3 miljardia euroa. Kysyisinkin arvoisalta valtiovarainministeriltä: miten erityisesti pienituloisten palkansaajien ostovoimaa voidaan parantaa kansantalouden kannalta kestävästi? [Perussuomalaisten ryhmästä: Veronkevennyksillä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.57 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hintojen nousu on ollut poikkeuksellisen nopeaa. Se on näkynyt kaikkien suomalaisten arjessa, niin työssäkäyvien kuin eläkeläisten arjessa. Onneksemme voimme nyt havaita, että inflaatio, hintojen nousu, on hiukan hidastumaan päin. Emme kuitenkaan vielä voi nähdä sellaista normaalia kehitystä, mitä esimerkiksi Euroopan keskuspankki arvioi, laskua sinne kahden prosentin tuntumaan. Edelleen inflaatio kiihtyy ja on kovaa, vaikkakin hilliintymään päin onneksi.

Siksi juuri näiden energiakriisistä ja pohjimmiltaan sodasta johtuvien hintojen nousun vuoksi olemme tehneet lukuisia täsmätoimia, joista yksi konkreettinen esimerkki on vaikkapa tänään lisätalousarviossa päätetty sähkötuki kotitalouksille tai ylimääräinen lapsilisämaksatus, joka varmasti auttoi yksinhuoltajia. [Ben Zyskowicz: Kaikki menee vuorineuvoksille!] Mutta mitä tulee ehkä viittaukseenne käynnissä oleviin palkkaneuvotteluihin, niin viisautta on, että täältä niitä ei lähdetä mestaroimaan, mutta oikeuteni on toivoa työrauhaa, palkkamallia ja sitä, että ratkaisu saataisiin nopeasti kasaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys Suomen vaihtotaseen parantamisesta (Mikko Ollikainen r)

Suullinen kysymys SKT 243/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Ollikainen.

Keskustelu

16.59 Mikko Ollikainen r: Ärade talman! På sistone har diskussionen om Finlands ekonomi gått väldigt het, vilket är helt naturligt i och med stundande riksdagsval. Det är bra att det finns en gemensam syn på att vi behöver stärka vår ekonomi. Regeringen har lyckats höja sysselsättningsgraden och vi i svenska riksdagsgruppen vill att sysselsättningsgraden kommer att höjas till minst 80 procent nästa period. För övrigt kan konstateras att det är en nivå som en del av våra österbottniska kommuner redan uppnår.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tiedämme, että maa vaurastuu, kun vienti on suurempi kuin tuonti. Tällä hetkellä Suomen vaihtotase on alijäämäinen. Ero Ruotsiin on huomattava, sillä vaihtotase on jo pitkään ollut siellä ylijäämäinen. Tämä on merkittävää, koska maamme rakenteet ovat pitkälti samanlaisia. Siksi suomalaisen vientisektorin ja yritysten toimintaedellytyksiä on parannettava. Näin voimme luoda lisää hyvinvointia Suomeen. Kysynkin, arvoisa ministeri Skinnari: millä keinoin voisimme parantaa Suomen vaihtotasetta siten, että pääsisimme Ruotsin tasolle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Skinnari, olkaa hyvä.

17.00 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (vastauspuheen-vuoro): Puhemies, ärade talman! Det är ju jätteviktigt att man jämför Finland och Sverige, men det är ännu viktigare att bygga upp gemensamma lösningar, nordiska lösningar, gällande total säkerhet, grön omställning, digitalisering och så vidare.

Ja kyllä Suomella on hyviäkin uutisia. On totta, että viennin ja tuonnin tasapainossa on tekemistä, mutta nyt aivan viimeisten tietojen mukaan meidän viennissä on tulossa valtava pomppaus eteenpäin. Eli se työ, mitä on tehty, näkyy, ja se näkyy nyt hyvällä tavalla.

Mutta kyllä meidän elinkeinorakenne on edelleen kapeampi kuin Ruotsin ja Tanskan. Ensi viikolla olen Intiassa muun muassa 20 norjalaisen yrityksen ja Norjan elinkeinoministerin kanssa, eli tämä pohjoismainen yhteistyö on nyt aitoa, se toimii, ja me teemme yhteisiä ratkaisuja liittyen muun muassa vihreään siirtymään ja viime kädessä huoltovarmuuteen, kokonaisturvallisuuteen, joka on pääministerinkin aihe tänään Tukholmassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Valtioneuvoston selonteko pohjoismaisista rajaesteistä

Valtioneuvoston selonteko VNS 11/2022 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 14/2022 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 14/2022 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan Jussi Halla-ahon noin kymmenenminuuttisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministerille Thomas Blomqvistille varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään sen saman viisi minuuttia. Lisäksi puhemiehenä voin halutessani myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Ja nyt ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Keskustelu

17.02 **Jussi Halla-aho ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Ulkoasiainvaliokunta sai 26. tammikuuta valmiiksi mietintönsä valtioneuvoston selonteosta koskien pohjoismaisia rajaesteitä. Mietintö on yksimielinen. Muut valiokunnat eivät käsitelleet selontekoa. Valtioneuvoston selonteko esitteli hallituskauden aikana tehtyä rajaestetyötä. Edellinen selonteko samasta asiasta annettiin yli kymmenen vuotta sitten, ja sen jälkeen rajaestetyö on kehittynyt merkittävästi.

Käsitellessään tätä selontekoa ulkoasiainvaliokunta keskittyi pitkälti rajaestetyön poliittiseen merkitykseen, rajaestetyön kehittymiseen sekä pohjoismaisen yhteistyön kehittymiseen ylipäätään. Valiokunnan yleisenä arviona oli, että selonteko esittelee rajaestetyön kokonaisuutta ansiokkaasti. Valiokunta piti myös selonteon mukanaan tuomaa huomiota rajaestetyölle tarpeellisenä.

Arvoisa puhemies! Viime vuodet ovat korostaneet pohjoismaisen yhteistyön merkitystä. Koronapandemia teki rajaesteyhteistyön merkittävyyden tunnetuksi suurelle yleisölle, ja luottamus pohjoismaiseen yhteistyöhön ja liikkuvuuteen raja-alueilla koki kolauksen pandemia-ajan rajahäiriöiden myötä. Valiokunta painottaakin, että tämän luottamuksen rakentaminen uudelleen on keskeinen osa rajaestetyötä.

Pohjoismaiden turvallisuusympäristön rajun muutoksen myötä turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö Pohjoismaiden kesken on tiivistynyt voimakkaasti. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien toteuduttua kaikki Pohjoismaat ovat Naton jäseniä, mikä luo uutta syvyyttä pohjoismaiselle yhteistyölle ja sen kehittämislle.

Arvoisa puhemies! Rajaestetyössä rajaesteillä tarkoitetaan sellaisia lakeja, julkisia sääntöjä tai käytäntöjä, jotka estävät yksilöiden vapaata liikkumista tai yritysten mahdollisuuksia toimia yli rajojen Pohjoismaissa. Osa rajaesteistä voidaan ratkaista kansallisin toimin, mutta osa vaatii yhteispohjoismaista koordinaatiota.

Valiokunta sai asiantuntijakuulemisessaan selvityksen siitä, että rajaesteet Pohjoismaiden välillä ovat lisääntyneet. Aiemmin mainitut korona-ajan rajasulut vaikeuttivat liikkuvuutta. Ne olivat pitkälti tilapäisiä häiriöitä, joista on sittemmin päästy eroon. Valiokunta piti kuitenkin tärkeänä sitä, että tuleviin poikkeustilanteisiin varaudutaan ja koronapandemian luomista haasteista otetaan oppia tulevaisuuden varalle.

Asiantuntijoiden arvion mukaan myös pysyvämmät rajaesteet ovat kuitenkin lisääntyneet. Tämä selittyy esimerkiksi palveluiden digitalisoitumisella. Kansallisesti palvelut ovat monin osin helpottuneet digitalisoinnin myötä, mutta samalla kehitys on luonut uusia rajaesteitä valtioiden rajojen välille. Myös tietoturva-vaatimukset ovat luoneet uusia rajaesteitä, ja lisäksi rajaesteitä on syntynyt alati kehittyvän ja yksityiskohtaisemman lainsäädännön myötä.

Valiokunta korostikin mietinnössään, että olemassa olevien rajaesteiden purkamisen ohella on tärkeää ennaltaehkäistä uusien syntymistä uusia lakeja säädettäessä. Selonteko huomioi valiokunnan mielestä hyvin sen, että mikäli rajaesteitä ei huomioida lainsäädäntötyössä, syntyy uusia esteitä jatkuvasti lainsäädännön uudistamisen myötä. Lisäksi pitäisi varmistaa etupainotteisesti, että EU-direktiivien kansallinen implementointi toteutetaan sillä tavalla, ettei siitä synny rajaesteitä Pohjoismaiden välillä.

Arvoisa puhemies! Valiokunta painottaa mietinnössään, että vapaa liikkuvuus on ollut pohjoismaisen yhteistyön keskiössä jo virallisen yhteistyön alusta asti. Se on keskeisessä asemassa Pohjolan avoimuuden ja yhteenkuuluvuuden kannalta sekä Pohjoismaiden neu-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

voston työskentelyssä. Rajaesteyhteistyö on merkittävässä asemassa vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi ja edistämiseksi. Valiokunta sai selvityksen rajaesteneuvoston työstä ja pitää sitä keskeisenä rajaesteiden purkamisessa. Vielä on työtä sen saavuttamiseksi, että yhteispohjoismainen visio Pohjolasta maailman kestävimpanä ja integroituneimpana alueena vuoteen 2030 mennessä toteutuu. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aho. — Ja nyt ministeri Blomqvist, olkaa hyvä.

17.08 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Arvoisa puhemies, värderade talman! On hienoa, että voimme tänään jatkaa keskustelua pohjoismaisesta rajaestetyöstä ja sen merkityksestä. Kiitos ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajalle, edustaja Halla-aholle, kattavasta ja ajankohtaisesta esittelypuheenvuorosta ja koko valiokunnalle esille nostamistanne tärkeistä asioista.

Pohjoismaiden kesken on luotu ainutlaatuinen järjestelmä, jolla rajaesteitä pyritään ratkaisemaan. Hallituksen selonteossa kerrotaan tämän järjestelmän rakenteesta, rajaestetyöhön osallistuvista toimijoista sekä Suomen agendalla olevista ajankohtaisista rajaesteistä.

Kuten aikaisemmin olen tässä salissa todennut, selonteko ankkuroituu vahvasti vapaaseen liikkuvuuteen. Vapaa liikkuvuus on pohjoismaisen yhteistyön keskiössä. Toimimisen ja asioimisen toisessa Pohjoismaassa tulisi olla yhtä helppoa kuin maan omilla kansalaisilla. Vapaan liikkuvuuden edistäminen Pohjoismaiden välillä hyödyttää kaikkia osapuolia, olipa kyseessä asuminen, opiskelu, työskentely tai yrittäjyys. Tuhannet pohjoismaalaiset hyötyvät vapaasta liikkuvuudesta päivittäin.

Ulkoasiainvaliokunta on selontekoa koskevassa mietinnössään kiinnittänyt huomiota aiheen kannalta keskeisiin näkökohtiin: poikkeustilanteisiin varautumiseen sekä haasteisiin, joita asettavat palveluiden digitalisointi- ja tietoturva-vaatimukset ja alati yksityiskohtaisempi lainsäädäntö. Ja kuten valiokuntakin korostaa, on erittäin tärkeää ennaltaehkäistä uusien rajaesteiden syntymistä uusia lakeja säädettäessä. Parasta rajaestetyötä on pohjoismaisen näkökulman esillä pitäminen jo lainsäädäntövaiheessa.

Arvoisa puhemies! Rajaestetyö on tietyllä tavalla aika tekninen asia, ja rajaesteiden selvittely vaatii usein hyvin yksityiskohtaista tietoa maiden lainsäädännöistä ja käytännöistä. Toisaalta rajaesteiden poistaminen on myös hyvin konkreettinen tapa edistää pohjoismaista integraatiota. Haluan myös tässä tilaisuudessa korostaa, miten tärkeää on työn jatkuminen rajaesteiden purkamiseksi. Rajaesteen poistamisella voi olla hyvinkin suuri merkitys kansalaistemme arjessa. Esimerkiksi juuri ulkoasiainvaliokunnan esille nostamat digitaaliset rajaesteet, kuten esimerkiksi se, että julkisen sektorin digitaaliset kommunikaatiovälineet eivät toimi yli rajojen, voivat merkittävästi haitata — ja haittaavatkin ja hankaloittavat — kansalaistemme arkea.

Värderade talman! Gränshinderarbetet har en viktig roll i arbetet med att nå vår gemensamma nordiska vision om att vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Den fria rörligheten är en av de viktigaste hörnstenarna i det nordiska samarbetet. Vårt nordiska samarbete och samhörighet och den fördjupade integrationen i Norden är det bästa sättet att tackla både nuvarande och framtida utmaningar.

Att undanröja gränshinder är också förnuftigt med tanke på samhällsekonomi. Den gränsöverskridande ekonomiska växelverkan stärker näringslivets verksamhetsförutsätt-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

ningar och upprätthåller i synnerhet gränsområdenas livskraft, och i bästa fall skapar gränshinderarbetet en konkurrensfördel i hela Norden.

Arvoisa puhemies! Työ rajaesteiden poistamiseksi niin pohjoismaisesti kuin kansallisesti jatkuu. Rajaesteet ovat säännöllisesti pohjoismaisten yhteistyöministerien agendalla. Myös Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen rajaesteneuvosto on keskeinen toimija esteiden käsittelemisessä. Suomen jäsen Kimmo Sasi toimii aktiivisesti ja tuloksellisesti työn edistämisessä — kiitos hyvästä yhteistyöstä.

Suomessa työ rajaesteiden poistamiseksi on hyvin organisoitua ja on saanut kiitosta. Pohjola-Norden vetää pohjoismaista rajaesteverkostoa, joka pyrkii tunnistamaan, ratkaisemaan ja ehkäisemään rajaesteitä. Rajaesteverkosto koostuu eduskunnan, eri ministeriöiden ja muiden viranomaisten, tietopalvelujen, järjestöjen ja rajaesteneuvoston edustajista. Pohjoismaiden ministerineuvoston palvelut, Info Pohjola ja Rajaneuvonta Ruotsi—Suomi—Norja, tarjoavat neuvonantoa ja kartoittavat ongelmia, joita yksityishenkilöt kohtavat liikkueensa Pohjoismaissa rajojen yli.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan lämpimästi kiittää kaikkia rajaesteiden parissa toimivia hyvästä työstä. Tärkeällä työllä saavutetaan monta hyvää asiaa niin yksilön kuin koko yhteiskunnan näkökulmasta. Sujuva pohjoismainen arki on Pohjoismaiden keskeisenä tavoitteena, ja sen eteen on jatkettava määrätietoista työtä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack, minister Blomqvist. — Ja seuraavaksi edustaja Heinonen.

17.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aholle ja ministeri Blomqvistille esittelystä ja hyvistä puheenvuoroista. Tämä työhän käynnistyi tämän hallituksen alkuaikoina sillä, että hallitus asetti oman tavoitteen, että Pohjoismaista tulisi maailman parhaiten integroitunut alue. Tämä tavoite asetettiin 2019, ja oikeastaan jäin miettimään, mitä kaikkea tämän jälkeen on tapahtunut ja kuinka paljon tärkeämmäksi tämä tavoite on itse asiassa näiden vuosien aikana ja näiden tapahtumien myötä tullut. Ei voi tulla muuhun lopputulokseen kuin todeta sen, että tässä työssä on tarpeen edetä entistä määrätietoisemmin ja entistä vahvemmin askelin. Pohjoismaiden pääministerihän allekirjoittivat silloin 2019 yhteisen vision, jonka mukaan Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue tämän vuosikymmenen loppuun mennessä, ja tämä rajaestetyö on tässä yhtenä keskeisimpänä toimenpiteenä. Maammehan toimii tavoitteen edistämiseksi aktiivisesti olemassa olevien rajaesteiden poistamiseksi, ja niin kuin näissä esittelypuheenvuoroissa tuotiin esille, tätä työtä myös pidetään tärkeästi esillä koko ajan, kun uutta lainsäädäntöä laaditaan, ettei syntyisi uusia rajaesteitä pohjoismaisen yhteistyön välille.

Minulle tämä on tutuinta luonnollisesti turvallisuuspolitiikan näkökulmasta, jonka parissa olen saanut pitkään tehdä työtä, pian 12 vuotta puolustusvaliokunnassa, ja tällä sektorilla on myös poikkeuksellisen paljon tapahtunut näinä vuosina. Voisi todeta, että tämä pohjoismainen yhteistyö on entistä tärkeämpää. Kun yhteistyön ovet on venäläisten toimin suljettu, niin on entistä tärkeämpää, että meillä on vahvempi yhteistyö länteen, Ruotsin suuntaan, kaikkiin Pohjoismaihin, ja tämä koskee tätä puolustusta, mutta esimerkiksi tänä

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

talvena olen usein miettinyt myös energiaa. Meidän kannattaa tämäntyyppisissäkin kysymyksissä olla enemmän yhdessä kuin erikseen ja katsoa mieluummin länteen kuin itään.

Tässä mietinnössä todetaan pandemiakriisi, joka omalla tavallaan haastoi tätä tilannetta. Toivottavasti seuraavilla kerroilla olemme erilaisessa tilanteessa ja toimenpiteet eivät ole sellaisia, mitä nyt jouduttiin tekemään, ja oltaisiin valmiimpia toimimaan niillä alueilla, joilla se päivittäinen toiminta on jopa erittäinkin aktiivista.

Sitten täällä nousee esille tämä turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö, joka on tiivistynyt voimakkaasti, ja jo ennen kuin tässäkin salissa kaikki puolueet asettuivat Natoa kannattamaan, aika laaja yhteisymmärrys oli siitä, että puolustuspolitiikassa Ruotsi—Suomi-yhteistyölle, niin sanotulle Su—Ru-yhteistyölle, ei ole mitään rajoja, eli oltiin valmiita etenemään siinä kuinka pitkälle tahansa. Tavoite edetä yhdessä myös Natoon on erittäin kannatettava, ja on hyvä, että Ruotsista pääministeri Marinin ja Ruotsin pääministeri Kristerssonin johdolla on tullut selkeä viesti siitä, että me haluamme edelleenkin edetä tätä tietä yhdessä. Mutta todetaan kuitenkin sekin, että loppukädessä, viime kädessä, jokainen maa tekee nämä päätökset oman turvallisuutensa näkökannasta arvioiden. Maamme ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien toteuduttua kaikki Pohjoismaat ovat lopulta Naton jäseniä. Näin uskon, että me siellä olemme, ja tämä luo uutta syvyyttä meidän pohjoismaiselle yhteistyölle ja sen kehittämiselle.

Arvoisa puhemies! Itse kannatan länsirajan rajaesteiden madaltamista ja itärajan rajaesteiden, nyky-Venäjän aikana, korottamista. [Hannu Hoskonen: Siirretään, siirretään!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Berg.

17.18 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Först vill jag tacka för en viktig redogörelse om nordiska gränshinder. Det är bra att många gränshinder åtgärdas och att detta arbete fortsätter. Gränshinderrådet och våra ministerier har en viktig roll i detta arbete.

Haluan nostaa esille muutamia rajaesteitä, joihin liittyen on tehtävä työtä aktiivisesti, jotta Pohjolasta voi tulla tavoitteen mukaisesti maailman integroitunein alue ja jotta työperäinen maahan-/maastamuutto helpottuisi Pohjoismaissa.

Sähköisestä tunnistautumisesta on tultava Pohjoismaissa yksinkertaisempaa. Tämä on tärkeää silloin, kun on viranomaisiin yhteydessä opintoihin, työhön tai eläkkeeseen liittyen. Hallituksen esitys digitaalisesta tunnistautumisesta liittyy tähän alueeseen, ja toivon, että asia edistyy eduskunnassa.

Maahan muuttaneiden Pohjoismaiden kansalaisten on myöskin saatava nopeammin paikallinen henkilötunnus sekä kotikunta. Tällä hetkellä tässä voi kestää hyvin kauan. Tämä vuorostaan vaikuttaa mahdollisuuksiin vuokrata asunto tai tehdä työsopimus. Myös päivähoito- ja koulupaikan myöntäminen on vaikeaa ilman henkilötunnusta ja kotikuntaa. Nämä kysymykset on ratkaistava, jotta Pohjoismaissa työskenteleminen ja opiskeleminen on jatkossa helpompaa.

Pohjoismaissa on myös voitava tehdä etätöitä samoilla ehdoilla. Sosiaaliturvan ja verotuksen tulee olla joustavaa ja helposti ymmärrettävää, kun työskentelee etänä Pohjoismaissa rajan yli.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Jag vill också här lyfta fram gränskommittéernas arbete. I min hemregion gör Kvarkenrådet ett viktigt arbete med att knyta band mellan Österbotten och Västerbotten i Sverige.

Raja-aluekomiteat ovat yksi tärkeimmistä työkaluistamme, joiden avulla voimme saavuttaa tavoitteen Pohjoismaista maailman parhaiten integroituneena alueena. Samalla on todettava raja-aluekomiteoiden taloudellisista toimintaedellytyksistä, ettei niiden määrärahoihin ole tehty indeksitarkistusta yli kymmeneen vuoteen. Hyvin toimiva raja-aluekomitea on välttämätön, sillä meidän on pystyttävä ylläpitämään aktiviteettitaso riittävän korkeana ja tekemään pohjoismaista yhteistyötä tunnetuksi eri alueilla. Kysynkin ministeri Blomqvistilta: kuinka suhtaudutte raja-aluekomiteoiden työhön ja rahoitukseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Reijonen.

17.21 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä valiokunnan puheenjohtaja Halla-aho piti erittäin hyvän puheenvuoron. Itse olen päässyt näihin Pohjoismaiden asioihin tutustumaan Pohjoismaiden valtuuskunnan varajäsenenä ja siinä roolissa päässyt mukaan näihin kuvioihin, ja tämä pohjoismainen rajaeste kyllä puhuttaa sielläkin. Totta kai nämä rajaesteet on huomioitu, ja varsinkin nyt se yhteistyö Pohjoismaiden kanssa on tärkeitä, kun Venäjäkin on poissa pelistä. On hyvin tärkeitä, että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä.

Myös tämä arktinen politiikka sivuaa aika paljon Pohjoismaita. Siellä yhteisiä asioita varmasti on paljon Pohjoismailla — Norjalla, Ruotsilla ja muilla Pohjoismailla. Keskustelussa ovat olleet esimerkiksi yhteiset yliopistot ja niiden yhteistyö ja myös rautatiet pohjoisten alueiden kanssa ja myös laivaväylät. Nämä kaikki kuitenkin vähän sivuavat tätä yhteistä politiikkaa.

Toivon, että se yhteistyö Pohjoismaiden kanssa jatkuu hyvänä. Se on tärkeitä myös tulevaisuudessa. Toivon oikeasti lämpimästi, että se jatkuu hyvänä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kinnunen.

17.22 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Halla-aholle ja ministeri Blomqvistille selkeästä esittelystä ja puheenvuorosta. Kiitos ulkoasiainvaliokunnalle mietinnöstä koskien työtä pohjoismaisten rajaesteiden poistamiseksi.

Usein muistetaan sanoa, että Venäjä pysyy naapurinamme, tapahtui mitä tahansa. Aivan yhtä usein ei muisteta sitä, että myös Ruotsi ja Norja pysyvät aina naapureinamme. Varsinkin nyt, kun Venäjä on päättänyt lähteä vihan ja sodan tielle, pohjoismaiset naapurimme ovat meille yhä tärkeämpiä yhteistyökumppaneita ja liittolaisia. Ruotsi on läheisin naapurimme. Kuten selonteossa tuodaan esiin, Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys luo yhteistyölle myös uuden ulottuvuuden. Tämän olen kokenut viime vuoden aikana myös Pohjoismaiden neuvoston toiminnassa. Yhteistyö on tiivistynyt laajasti.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2019 Pohjoismaiden pääministerit allekirjoittivat yhteisen vision, jonka mukaan Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Tämä tavoite edellyttää hyvin määrätietoista rajaesteiden purkua. Meidän

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

tulee huolehtia myös siitä, että emme synnytä uusia rajaesteitä, kun säädämme uusia lakeja.

Selonteon mukaan rajaesteillä tarkoitetaan sellaisia lakeja, julkisia sääntöjä tai käytäntöjä, jotka estävät yksilöiden vapaata liikkumista tai yritysten mahdollisuuksia toimia yli rajojen Pohjoismaissa. Tätä työtä on tehty ahkerasti ja hyvin tuloksin, mutta paljon on vielä jäljellä. Esimerkiksi eri tutkintojen tunnustamisessa on yhä täysin tarpeettomia kompastuskiviä. Meidän tulee saada oppilaitokset ja tutkimuslaitokset tiiviimpään yhteistyöhön.

Lisäksi, kuten valiokuntakin mietinnössään lausuu, viime vuosien kriisit ovat lisänneet rajaesteiden määrää. Korona osoitti meille, että Pohjoismaat eivät kriisioloissa pystyneet pitämään kiinni pohjoismaisen yhteistyön tärkeimmästä yksittäisestä saavutuksesta eli vapaasta liikkuvuudesta. Se aiheutti ongelmia niin työssäkäyville, yrittäjille kuin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, joille rajaliikenne oli normaalia päivittäistä arkea. Toivottavasti tästä otetaan opiksi. Onko mahdollista ja onko asiasta käyty vielä ministeritasolla keskusteluja, että Pohjoismaiden raja-alueet voitaisiin jatkossa nähdä erillisinä ja ne olisivatkin jatkossa kriisitilanteessa pääsääntöisesti vapaan liikkuvuuden rajoitusten ulkopuolella? Tämä on se viesti, joka on mennyt myös Ruotsin uudelle hallitukselle pohjoismaiselta rajaesteneuvostolta.

Kriisien lisäksi uusia ja pysyvämpiä rajaesteitä on muodostunut erilaisten digitaalisten palveluiden takia. Tässä tarvittaisiin paljon nykyistä tiiviimpää yhteistyötä. Vaikka olemme pitkällä digitalisaatiossa, emme ole hyödyntäneet sen mahdollisuuksia vielä riittävästi. Kuten edustaja Berg edellä kertoi, yhteinen sähköinen tunnistautuminen tulee saada käyttöön. Tämä kaikki helpottaa sujuvaa työn tekemistä, etätyötä ja opiskelua naapurimaissa.

Arvoisa puhemies! Suomen ja Ruotsin yhteistyö tiivistyy. Yhteistyö rakentuu syvän luottamuksen varaan. Pidetään omalla toiminnallamme huoli siitä, että luottamus maidemme välillä säilyy ja syvenee näinä epävarmoina ja turvattomina aikoina.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen. [Mikrofoni on kiinni] Edustaja Hoskonen... — Nyt mikrofoni pelaa. [Hannu Hoskonen: Kyllä ainakin valo palaa, arvoisa puhemies, ja toivon mukaan muuallakin kuin tuossa lampussa allekirjoittanut huomioiden.]

17.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin, kun katsoo Pohjoismaiden yhteistyötä ja pohjoismaisia valtioita, nämä valtiothan ovat kaikki hyvin rauhallisia demokraattisia valtioita, jolloin valtioelimet toimivat, oikeuslaitos toimii, kanssakäyminen on vilkasta, taloudet ovat kunnossa. Elikkä periaatteessa kaiken tämän jälkeen pitäisi olla näiden maiden välinen yhteistyö suorastaan helppoa, jopa tavattoman helppoa. Mutta eihän se ihan niin ole, niin kuin edustaja Mikko Kinnunen äsken omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi. Siellä on esteitä, ja ministeri tässä asiassa varmasti valaisee meitä kohta omalla puheenvuorollaan.

Mutta se, mikä minua harmittaa tässä paljon, on se, että tällainen olosuhde meillä on olemassa ja — me kaikki sen tiedämme — siitä huolimatta siellä on esteitä. Tuntuu Euroopan unionin puitteissa siltä, kun tarkastelee Euroopan unionin tekemisiä tällä alueella — vaikka toki Norjahan ei ole unionin jäsen mutta taitaa maksaa jäsenmaksua, jolla voi olla vapaakauppa-alueen sisäpuolella... Elikkä lähtökohta on hyvä. Mutta Euroopan unioni on lähtenyt vetämään kummallista linjaa, elikkä se vetää sellaista linjaa, jossa on tämmöisiä pohjoisia maksavia valtioita ja sitten on Etelä-Euroopan valtiot, jotka ovat hyötyviä val-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

tioita. Elikkä tällä jaetaan porukat ikään kuin kahtia. Ja sitä minä pidän Euroopan kannalta äärimmäisen haitallisena, kun lähdetään tekemään tämmöistä tulonsiirtopolitiikkaa ja lähdetään tasaamaan tuloeroja, sosiaalisia eroja, ja sitten pahimmillaan — arvoisa puhemies, pidän sitä kaikkein pahimpana — on velkojen keskinäistä tasaamista, se, että perustetaan tällainen velkaunioni. Ja kun viime aikoina olen kuunnellut ihan tarkalla korvalla unionin komission puheenjohtajan von der Leyenin puheenvuoroja, niin nyt hän puhuu jo avoimesti... Näin tässä toissa päivänä, kun oli televisiossa muuan puheenvuoro, jossa hän esitti avoimesti suvereniteettipakettia, jonka keppihevosenä käytetään Yhdysvalloissa parhailaan eteenpäin vietävää Inflation Reduction Actiä elikkä inflaation torjuntapakettia — muistamani mukaan 500 miljardia dollaria. Tämähän on kaikkein pahinta, mitä unioni voi tehdä, jos sen jäsenmaat pannaan tällä keinoin eriarvoiseen asemaan.

Suren Pohjoismaiden puolesta jo valmiiksi, että kun meillä on tämmöiset loistavat edellytykset tehdä yhteistyötä, niin on tällainen järjestelmä, joka sitten menee ihan omia menojaan ja menee sellaiseen suuntaan, joka ei varmasti edistä yhteistyötä jäsenmaiden välillä. Pitemmän päälle olemme tilanteessa, jossa Euroopan unionin jäsenmaiden eriyttävä politiikka aiheuttaa naapurivaltioille ongelmia. Ymmärrän toki, että kriisitilanteessa rajat helposti suljetaan, koska silloin halutaan valvoa rajaliikennettä. Se on ihan normaalia, en pidä sitä kovin isona ongelmana, koska yleensä Pohjoismaissa tilanne rauhoittuu nopeasti, saamme tilanteen vakiintumaan, jolloin yhteistyö palaa ennalleen. Mutta suren edelleen. Entinen kansanedustaja Paavo Väyrynen aikoinaan esitti vahvasti, että Pohjola-Norden pitäisi perustaa ja saada sitä kautta vahva Pohjola syntymään. No sitä nyt ei enää ole, eikä menneiden aikojen perään kannata haahuilla sen enempää.

Totean vain lopuksi, arvoisa puhemies, sen, että olen huolissani tästä Pohjoismaiden yhteistyöstä sen takia, että Euroopan unioni kehittyy aivan outoon suuntaan, ja ihan varma olen siitä, että se vaikuttaa negatiivisesti Pohjoismaiden väliseen yhteistyöhön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ledamot Norrback.

17.30 Anders Norrback r: Tack, ärade talman! Det nordiska samarbetet har varit viktigt för Finland på olika sätt egentligen under hela vår självständighet. Vi levde i en period i vårt land när vår glugg till västerlandet var just via det nordiska samarbetet. Sedan kom vi in i en period när vi gick med i EU, när många av oss kanske var lite euforiska och det nordiska samarbetets möjligheter ofta glömdes bort. Det gjordes det aldrig av Svenska folkpartiet och mig personligen, men i det stora hela. Nu är vi igen inne i en period när vi ser möjligheterna och ser behovet av ett närmare samarbete.

Här har sagts många saker, och det som det här handlar om är ju gränshindren. Här har också nämnts ett nordiskt personnummer. Jag tror det är en av nycklarna till att ta bort många av de hinder som vi fortfarande har kvar i dag. Vi ska komma ihåg att gränshinderarbetet ju har pågått väldigt länge, så länge jag har följt politik egentligen har man talat om att man vill få bort gränshindren. Den politiska viljan tycks finnas — var det sedan blir problem har jag svårt att bedöma.

Men jag har en fråga till minister Blomqvist. Hur ser han på de politiska möjligheterna att i en ganska snabb ordning få till ett nordiskt personnummersystem och också företagsystem som skulle göra att vi verkligen skulle vara integrerade? — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack, och nu behöver vi tolkning. — Varsågod.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ledamot Rehn-Kivi.

17.33 **Veronica Rehn-Kivi r:** Värderade talman! Mycket arbete har gjorts för att minska gränshindren inom Norden som vi genom åren har lyckats identifiera. Jag vill tacka ministern för den roll som ni har haft i den här helheten, men mycket arbete återstår ännu.

Arvoisa puhemies! Koronapandemia on osoittanut, että meillä on Pohjoismaissa eri tavat käsitellä pandemian kaltaisia kriisitilanteita. Eroavaisuuksia on voitu tunnistaa erityisesti liittyen maahantulorajoituksiin ja karanteenisäännöksiin sekä kansallisiin suuntaviivoihin ja toimenpiteisiin.

Ärade minister Blomqvist, jag undrar nu hur man inom nordiskt samarbete har arbetat för att göra sig av med de gränshinder inom hälsovården som man har identifierat i samband med pandemin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

17.34 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Det var en utmärkt fråga av ledamot Rehn-Kivi. Under pandemin märkte vi verkligen hur man i synnerhet i de norra delarna av Finland och Sverige var hemskt beroende av trafiken över gränserna också med tanke på sjukvården.

Ledamot Kinnunen tog upp studerande i de olika länderna. Det här är en outnyttjad resurs på många sätt, och kanske i synnerhet här i Finland har vi inte förstått att locka nordiska studerande hit. Vi har finländska studerande som studerar i Sverige, Norge, Danmark men få som söker sig hit. Det här handlar förstås till en del om om språkkunskaper, men som helhet i Norden är det helt klart att det att vi skulle ha ekvivalenta examina skulle vara ett steg i rätt riktning. Om man studerar i Norge ska man inte behöva tvivla på att de studierna också gäller i Finland och vice versa.

En av få orsaker till glädje förra året som följd av det fruktansvärda kriget i Ukraina var att Finland och Sverige närmade sig varandra ännu mer än tidigare, kanske primärt militärt. Vi har gemensamma Natoprocesser, och här är det förstås också viktigt att vi går tillsammans ända i mål. I tiderna, när Sverige på 50-talet beslöt sig för att bli utanför Nato, så skriver Tage Erlander i sina memoarer att det här till en stor del handlade om solidaritet med Finland. Han såg Finlands och Sveriges öde som gemensamt. Man ville inte lämna Finland utanför. Också med tanke på försvarsförmågorna och Natos försvarsplanering, logistiken i en stund av kris, är det förstås enormt viktigt att båda länderna i alla händelser är på samma sida om Natogränsen. Därför är det viktigt att vi nu i dessa tider tar den här situationen med fattning, väntar ut Erdoğan ifall det behövs, och jag hoppas att ni nordiska samarbetsministrar för en aktiv dialog också i dessa frågor.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Översättning igen.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ledamot Löfström.

17.38 Mats Löfström r: Tack, ärade herr talman! Och tack för den här viktiga redogörelsen.

Den nordiska gränsfriheten offrades snabbt i inledningen av pandemin. Det ställde till enorma problem för människor med sina liv på båda sidor om gränserna. Alla vackra festtal om integration glömdes snabbt då det blev skarpt läge. Vi får inte glömma den här perioden, utan måste på riktigt rusta oss och göra läxorna så att vi är bättre förberedda nästa gång.

Men gränshindren tornar upp även utan pandemin. Vi brukar skryta om passfrihet inom Norden och att vi är en föregångare till Schengen, men Sverige har för tillfället i kraft obligatorisk id-kontroll mellan Danmark och Sverige men också för alla som reser till Sverige med färja, till exempel från Åland. Myndighetsuppgiften är utlokaliserad till rederierna med hårda böter vid eventuella försummelser.

Ärade talman! Ledamot Norrback tog upp behovet av nordiskt id. Det är en mycket viktig fråga. På EU-nivå pågår också en harmonisering kring de här sakerna för att hjälpa med elektronisk identifiering, men i Finland finns fortfarande inget identifieringssystem som DVV tillhandahåller. De länder som till exempel är anslutna till Sveriges e-tjänster är Belgien, Danmark, Estland, Italien, Kroatien, Lettland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Slovakien, Spanien, Tjeckien och Tyskland, men inte Finland. Vi har hittat på mobiltelefonen här i Finland och har fantastiska digitala företag, men vi får inte sådant här att funka, och det frustrerar vanliga människor. Det är svårt att förstå varför det ofta ska vara så svårt att få sådant här att funka.

Ärade talman! En annan fråga som också ledamöterna Adlercreutz och Rehn-Kivi tog upp är legitimering av olika yrken, en nordisk långkörare. De sakerna påpekades redan av ledamot Norrbacks pappa Ole, som av Nordiska rådet ombeddes skriva en rapport om de här sakerna för 20 år sedan. Åland har behov av svenskspråkiga läkare och sjukvårdspersonal. En som studerat i Sverige till exempel till dietist, näringsterapeut, behöver få behörighet av Valvira. Valvira skickar ansökan för bedömning till Östra Finlands universitet, där kraven för varje ansökan har ökat. Senaste sökande från Åland ombeds göra en nio månader lång anpassningsperiod på ett finskt universitetssjukhus — på finska. Alternativet är ett lämplighetsprov, men något sådant har Valvira inte ännu utformat. Den här utbildningen finns i Finland enbart i Kuopio och erbjuds inte på svenska.

Samma sak gäller talterapeuter, logopedier. Utbildningen i Finland på svenska, som enbart erbjuds på svenska vid Åbo Akademi, är 240 studiepoäng lång. Gissa hur många studiepoäng den är i Sverige? 240 studiepoäng. Det är stor brist på talterapeuter. Ändå kan det ta åtta månader att få besked på en ansökan av Valvira, och dels kan det sedan komma krav på ytterligare sex månaders praktik, trots exakt samma antal studiepoäng på utbildningen. Hur har vi råd att ha det så här? Jag har själv ett möte med Valvira om detta nästa vecka men önskar att fler saker skulle ordnas på det sättet som försvarssamarbetet, som verkar funka extremt smärtfritt mellan Finland och Sverige.

Nu har jag här påpekat en hel del brister, och det blir ju lätt så i den här typen av debatter, men det är ju viktigt att kunna påpeka bristerna eftersom det är vår uppgift att rätta till dem, och därför måste vi också peka på dem så att vi kan åtgärda dem. Det är ändå viktigt att inte glömma allt det fantastiska i Norden och allt det som också funkar jättebra mellan våra länder. Det nordiska samarbetet är viktigt och har blivit allt viktigare och borde bli ännu vik-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

tigare. Det visar den säkerhetspolitiska omgivningen vi lever i, och jag vill lyfta på hatten för det arbete som regeringen och vår duktiga nordiska samarbetsminister Thomas Blomqvist gör och också utrikesministeriets tjänstemän gör i de här frågorna, men det är viktigt att ha ett helhetsgrepp kring frågorna eftersom det så klart inte bara är ett ministerium som kan implementera de här sakerna. — Tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Ja nyt taas käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos myös tulkkauksesta. — Nyt edustaja Kiljunen ja sen jälkeen ministeri Blomqvist.

17.45 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty erittäin hyvää keskustelua pohjoismaisesta yhteistyöstä noin laveammin ja tietysti näiden rajaesteiden vähentämisestä Pohjoismaiden välillä. Kiitos myöskin valiokunnan puheenjohtaja Halla-aholle hyvästä yhteenvedosta siitä keskustelusta, mitä me kävimme valiokunnan puitteissa tässä asiassa.

Vuodesta 1955, kun Suomi liittyi Pohjoismaiden neuvostoon, on tietysti muuttunut paljon maailma ympärillämme, ja tämä pohjoismainen yhteistyö on tullut tavallaan rungoksi kaikelle sille, mitä me olemme sitten muuten tehneetkin. Tämä on ollut poikkeuksellinen malli, miten naapurimaat, Pohjola, tässä yhteistyössä ovat voineet tiivistää monilla tavoilla yhteistyötä ja helpottaa myöskin kansalaisten vuorovaikutusta yli rajojen.

Esteitä vielä on, niin kuin tässä kuultiinkin. Yhden esteen itsekin olen nostonut moneen kertaan esille, ja se on tämä kaksinkertaisen verotuksen ongelma. Meillä on ollut paljon siirtolaisia, ihmisiä, jotka ovat työskennelleet ehkä jopa koko elämänsäkin Ruotsin puolella mutta haluavat muuttaa kotimaahansa Suomeen sitten eläköidyttyään, ja sitten he maksavat kahteen maahan veroja. Motkotetaan, tuodaan esille koko ajan, että tässä on kaksinkertaista verotusta. Siinä taitaa progressio olla se yksi syy, joka aiheuttaa tätä kaksinkertaisen verotuksen tunnetta, mutta joka tapauksessa tällaisiakin esteitä tässä kansalaisilla on.

Näissä puheenvuoroissa tänään kohdattiin jo useampaankin kertaan ja tuotiin esille tämä Nato-jäsenyyden merkitys tälle pohjoismaiselle yhteistyölle ja ne mahdollisuudet, mitä nyt tässä tapahtuu puolustuksellisella puolella. Valiokuntakin tähän kiinnitti huomiota, ja se on todella, todella iso asia. Kun tässä yhteydessä meillä on keskustelussa myöskin tämä turkilaisten basaarikauppa, kaupankäynti, joka on käynnissä, jossa pohditaan nyt sitten Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä, jotta me voisimme sitä yhteistä pohjoismaista kokonaisuutta myöskin puolustuksellisesti tuon sotilasliiton, puolustusliitto Naton, puitteissa harjoittaa, ja kun tämä basaari on nyt näköjään auki monella tavalla, niin tässä hyvin keskeiseksi tulee tämä kysymys Suomen ja Ruotsin yhtäaikaaisuudesta jäsenyyssprosessissa. Tässä yhteydessä haluaisin muistuttaa eduskuntaa ja meitä kaikkia siitä, mikä on ollut Suomen ja Ruotsin elimellinen turvallisuuspolitiikka, mikä on se pohjoismainen balanssi, joka syntyi ja on ylläpitänyt vakautta Euroopassa ja ennen kaikkea Pohjois-Euroopassa koko tuon kylmän sodan kauden ja sen jälkeenkin 75 vuotta. Sen pohjoismaisen balanssin ydin oli siinä, että 40-luvun lopulla kylmä sota oli kuumimmillaan ja organisoitumiset tapahtuivat Varsovan liittoon, Natoon ja niin edelleen. Pohjoismaista Islanti, Norja ja Tanska valitsivat sotilasliitto Naton jäsenyyden tuossa vaiheessa, ja Ruotsissa käytiin pitkä, pitkä, perus-

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

teellinen keskustelu — kun pohjoismainen puolustusliittokonsepti ei toiminut — siitä, mitä Ruotsi tekee, ja oli halukkuutta liittyä Natoon. [Puhemies koputtaa] Suomen kysymys oli siinä esillä. — Puhemies! Ehkä minä jatkan sen kaksi minuuttia sieltä. Asia jäi kesken. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Laskin väärin tämän ajankäytön, kaksi minuuttia tähän jäi vielä. — Niin, tämän pohjoismaisen balanssin, mikä on sitten säädellyt tätä voimatasapainoakin, voidaan sanoa, pohjoisessa Euroopassa, ytimessä oli se Ruotsin päätös, että he eivät liitykään sotilasliitto Natoon muiden, kolmen muun Pohjoismaan, ohella, vaan jäivät sotilaallisesti liittoutumattomaksi. Miksi? Oli Suomen kysymys, ei haluttu heikentää Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Tiedettiin, että oli vahva paine. Neuvostoliiton puolelta ilmaistu YYA-sopimus oli sitten se kulminaatiopiste, mihin se päättyi, mutta se jätti Suomen kuitenkin sotilasliitto Varsovan liiton ulkopuolelle, liittosuhteen ulkopuolelle Neuvostoliitosta. Se oli ainoastaan konsultatiivinen sopimus, jossa pyrittiin puolin ja toisin varmistamaan keskinäinen turvallisuus siten, ettei toinen maa ole toiselle uhka, ja tässä suhteessa se ei ollut sotilasliittoratkaisu. Eli me jäimme suurvaltariitintojen ulkopuolelle, kuten se määrittäminen silloin kuului. Tämän balanssin myöskin Neuvostoliitto toteutti sillä tavalla, että se ei luonut kovempaa painetta Suomen suuntaan, tähän sotilaallisen liittoutumisen suuntaan, tietäen, että sillä hetkellä myöskin Ruotsi tulee Naton jäseneksi ja olisi tullut kylmän sodan jakolinjoja tähän Pohjanlahteen. Tämä oli se Pohjolan balanssin ydin. Eli Ruotsi tinki omasta lähtökohdastaan, siitä lähestymistavasta, minkä muut Pohjoismaat olivat valinneet, eli Nato-jäsenyydestä, välttääkseen Suomen aseman heikentämisen. Me olemme tänä päivänä saman kysymyksen edessä tässä turkkilaisessa basaarissa.

Puhemies! En mene yhtään pidemmälle tässä asiassa, vaan asetan tämän kysymyksen. Suomen ja Ruotsin yhteinen turvallisuus riippuu toinen toisistamme. Meidän täytyy pyrkiä kunnioittamaan toisiamme siinä suhteessa, ettemme omilla ratkaisuilla [Puhemies koputtaa] heikennä toisen turvallisuuspoliittista tilannetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Otetaan vielä ennen ministerin puheenvuoroa edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

17.51 Jussi Halla-aho ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tähän itse substanssiin minulla ei ole kovin paljon lisättävää, mutta haluan kiittää ministeri Blomqvistiä ja arvoisia kansanedustajakollegoita hyvästä ja mielenkiintoisesta keskustelusta, joka etenkin loppua kohti ehkä jopa rönsysi sellaisiin kysymyksiin, jotka eivät suoranaisesti tähän rajaestematiikkaan liity.

Tämä rajaestekysymys ei ollut itselleni ennen mietinnön laatimista ja siihen liittyviä kuulemisia kovinkaan tuttu, mutta nyt kun tiedän, että rajaesteitä on ahkeralla keskustelulla ja työryhmillä pyritty poistamaan seitsemänkymmentä vuotta ja niiden määrä tuntuu vain lisääntyvän, niin voimme suhtautua optimistisesti siihen, että myös seuraavat sukupolvet saavat pohtia näitä kysymyksiä, ehkä jopa seitsemänkymmenen vuoden kuluttua. — Kiitoksia paljon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Blomqvist, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

17.52 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Kiitos, puhemies! Ja kiitos hyvästä keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä. Yritän tässä vastata kysymyksiin, ja sitten on muutama nosto vielä.

Tässä aika moni edustaja kysyi e-ID:stä ja digitaalisuudesta: minkälaisia mahdollisuuksia ja esteitä se on tuonut mukanaan? Sekä valiokunnan puheenjohtaja avauspuheenvuorossaan nosti että minäkin aikaisemmin nostin, miten tärkeää on, että tässä asiassa päästäisiin eteenpäin, ja tässä on vielä paljon tehtävää. Tässä edustajat Norrback, Berg, Löfström ja niin edelleen kysyivät tästä. Meillä on Suomessa lakikokonaisuus digitaalisesta henkilöllisyydestä ja väestötietojärjestelmästä, joka etenee, ja on tarkoituksena, että lait tulevat voimaan syyskuun 1. päivä ja uusi tunnistautumisväline notifioidaan eIDAS-tunnistautumisvälineeksi vielä tämän vuoden puolella. Mutta kieltämättä tässä on edetty aika hitaasti.

Edustaja Norrback kysyi tästä poliittisesta tahdosta, ja kyllä se poliittinen tahto löytyy.

Alltså det finns nog en politisk vilja, men här finns, åtminstone för mig personligen, kanske lite flera juridiska och tekniska utmaningar än vad jag hade trott.

Sitten, puhemies, myös tästä pandemia-ajasta ja niistä silloin käyttöön otetuista rajaesteistä, tai rajoituksista, jotka sitten olivat käytännössä rajaesteitä. Aika monessa yhteistyöministerien kokouksessa on keskitytty siihen, mitä tästä opimme ja miten seuraavan kerran, kun seuraava kriisi tulee, voimme toimia paremmin yhdessä ja estää näitten uusien rajaesteiden syntymistä.

Sitten edustaja Hoskonen kysyi tästä EU:n direktiiviasiaista, siitä, miten EU vaikuttaa tähän pohjoismaiseen yhteistyöhön. Siitäkin oli aikaisemmin puhetta. Se on tärkeää, että pystytään ennaltaehkäisemään näitä, ettei sitten sen myötä, kun toimeenpannaan EU:n direktiivejä, synny uusia rajaesteitä. Ja myös tehdään tietysti yhteistyötä sekä Norjan että Islannin kanssa, jotka eivät ole EU-maita.

Edustaja Adlercreutz nosti tärkeän asian pätevyyksien tunnustamisesta.

Här finns också mycket att göra ännu, men lite liksom i den tidigare frågan finns här en god vilja, men det finns en del tekniska problem och kanske vissa intressekonflikter.

Ja lopuksi, puhemies, tähän, mitä aika moni myös nosti tärkeänä asiana, että vaikka nyt puhutaan rajaesteistä ja ne ovat tietysti ikäviä ja niitä pitää poistaa ja sitä työtä on tehty kauan ja myös joudumme vielä pitkään tekemään sitä työtä, niin kuitenkin tässä pohjoismaisessa yhteistyössä on vielä paljon potentiaalia. Se on Suomelle erittäin tärkeää, se on suomalaisille, se on kaikille pohjoismaalaisille tärkeä asia, että arki olisi mahdollisimman sujuvaa, ja sen eteen jatkamme työtä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 11/2022 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 255/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 36/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 36/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Avaan yleiskeskustelun. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.56 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme arpajaislain muuttamista, ja totta kai arpajaiset ja muut, jos hyvään tarkoitukseen kerätään rahaa, ovat hieno asia. Ja kyllä muutenkin toivoisin, että tätä arpajaislakia vähän helpotettaisiin ja muutettaisiin.

Kerron ihan yhden tapauksen tuolta Savon suunnalta. Tässä taannoin uutisoitiin — luen tästä Savon Sanomista otteita, meidän alueen lehdestä — semmoisesta kinkkubingotapauksesta. Ravintolassa oli pidetty kinkkubingoa, ja oli myyty muutaman euron hintaisia lippuja sinne, ja sitten oli ollut kinkku palkintona siellä, ja siitähän tuli sitten monenlaista käsittelyä. Ihan luen tästä tekstiä: ”Käräjäoikeuden mukaan jäi epäselväksi, olivatko vastikkeettomat bingoipelit arpajaislain mukaisia. Epäselvässä tilanteessa asia on ratkaistava syytetyn eduksi, joten 14 bingopelein järjestämisen osalta syyte hylättiin.” Ja sitten tämä henkilö tuomittiin ”kahden luvattoman bingopelein järjestämisestä 15 päiväsakkoon, joista tuli maksettavaa rikosuhrimaksun kanssa 130 euroa”. ”Lisäksi ravintola tuomittiin maksamaan valtiolle kinkkubingon rikoshyötynä noin 98 euroa. Ravintola oli saanut kahdesta bingopeleistä lipputuloloja 395 euroa, mutta vastaavasti se oli ostanut palkinnoksi kinkkuja 297 eurolla.” Jotenkin tuntuu, että tämmöistä pitäisi vähän helpottaa ja muuttaa tätä maailmaa. Mitenkä paljon yhteiskunnalle tulevat kaikki tämmöiset toimenpiteet maksamaan? Eihän tuossa ole kerrassaan mitään järkeä. Jotenkin tuntuu, että pitäisi järjellä ajatella. Toivon, että tätä arpajaislakia muutettaisiin järkevämpään suuntaan tämmöisten pienten asioiden osalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Semi, olkaa hyvä.

17.58 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Tämä arpajaislain muutos on tavallaan historiallinen, kun miettii sitä taustaa vasten, mitenkä Veikkaus aikanaan perustettiin. Siinä oli lähtökohtana, että sillä haettiin urheilijoille rahoitusta erilaisiin leirityksiin ja vastaavaan toimintaan, että heillä olisi mahdollisuus harjoitella tiiviimmin ja paremmin. Rahapelien tuoton kasvaessa tätä rahapeliuottojen saajien piiriä on sitten kasvatettu enempi, siihen on tullut erilaisia järjestöjä, ja niitten toimintaa on pystytty kehittämään.

On erittäin tuntuva muutos, kun tämä jakoperusta muuttuu nyt Veikkaukselta valtiolle ja valtio tulee jakamaan rahoja. Sinänsä voidaan ajatella, että valtiolla on leveämmät hartiat pitää järjestöjen puolta, mutta sen aina näkee sitten, minkälainen hallitus tulee ja mitenkä

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

ruvetaan jakamaan näitä rahoja. Sinänsä tämä on merkittävä muutos Veikkauksen rahapeliin toiminnassa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 255/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 303/2022 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 23/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 23/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Avaan yleiskeskustelun. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

17.59 Aino-Kaisa Pekonen vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Tämän esityksen taustalla ovat hallitusohjelman harmaan talouden vastaisia toimenpiteitä koskevat kirjaukset, joiden mukaan on selvitettävä uusia keinoja alipalkkaukseen puuttumiseksi. Tämä esitys on valmisteltu kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan jaostossa.

Esityksessä työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia alipalkkauksen valvonnassa laajennetaan siten, että kirjallinen kehoitus, velvoittava hallintopäätös ja uhkasakko voidaan antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään sellaista lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa.

Esityksessä laajennetaan myös lain 50 §:n mukaista työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta poliisille koskemaan rikoslain mukaisia petos- ja kiskontarikoksia.

Lisäksi työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta muille viranomaisille laajennetaan siten, että valvonnassa esille tulleista rakennusten sisäilmaan ja kunnossapitoon liittyvistä epäkohdista ilmoitetaan kunnan terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaiselle.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä ja tervetulleena, että muutoksilla parannetaan työsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia valvoa työsuhteessa noudatettavia vähimmäisehtoja ja mahdollisuuksia puuttua työvoiman hyväksikäyttöön.

Työsuojeluviranomaisen uusi ilmoitusvelvollisuus työpaikkojen sisäilman ja kunnossapidon epäkohdista on puolestaan tarpeellinen muutos, erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa rakennuksen omistaja on eri taho kuin tilassa toimintaa harjoittava työnantaja.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Valiokunta pitääkin tätä esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Arvoisa puhemies! Tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 303/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2021

Kertomus K 9/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 38/2022 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 38/2022 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta.

Onko esittelypuheenvuoroa? — Edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

18.02 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, tästä mahdollisuudesta. — Talousvaliokunta on käsitellyt Sitran toimintakertomusta vuodelta 2021 ja laatinut siitä asiaankuuluvasti mietinnön. Sitran työssä korostuu ennakoinnin, ratkaisujen etsimisen ja erityisesti kokeilujen ja pilottien merkitys. Viime vuodet ovat korostaneet poikkeuksellisella tavalla ennakointiosaamisen tarvetta ja kysyntää. Samalla ne korostavat työn haastavuutta: ennakointityö on paitsi vaikeaa myös vaikeasti mitattavaa.

Sitran pyrkimyksenä on kehittää ja jakaa tulevaisuusajattelua ja muutoksen tekemisen taitoja yhteiskuntaan. Ennakointi ja yhteiskunnallinen koulutus ovat Sitran toiminnassa jatkuvia, läpileikkaavia toimintoja. Sitran uuden strategian myötä sen työssä korostuvat kolme teemaa: ekologisen kestävyyskriisin ratkaiseminen, reilun datatalouden edistäminen ja demokratian ja osallisuuden vahvistaminen. Talousvaliokunta pitää Sitran kaltaisen tulevaisuustalon työn suuntaamisessa keskeisenä myös sen toiminnan vaikuttavuuden jatkuvaa ja systemaattista arviointia.

Talousvaliokunta pitää Sitran teemavalintoja onnistuneina ja ajankohtaisina. Samalla ne liittyvät vahvasti toisiinsa ja tukevat toistensa toteutumista. Sitran visio reilusta, kestävästä ja innostavasta tulevaisuudesta, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa, edellyttää konkreettisia toimia niin kestävyysratkaisujen, demokratian vahvistamisen kuin reilun datatalouden aloilla. Ekologisen kestävyyskriisin, ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden kysymykset edellyttävät sekä teknologisia ratkaisuja että politiikkatoimia kansallisella, EU:n ja globaalilla tasolla. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että Sitran toiminnan pääpaino myös taloudellisesti on kokeilujen ja pilottihankkeiden toteuttamisessa. Työn lisäarvon kannalta on tärkeää, että toiminta suuntautuu hankkeisiin, jotka

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

ilman Sitran panosta jäisivät toteuttamatta, ja ettei se aiheuta niin sanottuja markkinahäiriöitä kilpailevalle, markkinaehtoiselle toiminnalle.

Riippumattoman ajatuspajan ja tulevaisuustalon työn riskinä on, että sen esiin tuoma ajattelu jää irralliseksi eikä välity riittävällä tavalla yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa hyödynnettäväksi tai kansalaisyhteiskuntaan laajemmin. On olennaista, että Sitra hakee toimintaansa vaikuttavuutta myös osallistumalla Euroopan unionin projekteihin ja lainsäädännön kehitystyöhön, jotka tosiasiaassa pitkälti määrittävät Sitran teemojen kannalta keskeistä toimintaympäristöä. Tältä kannalta Sitran osaamista olisi perusteltua hyödyntää entistään enemmän — ja konkreettisimmin — myös osana EU-asioiden valmistelua ja Suomen EU-ennakkovaikuttamista.

Lopuksi talousvaliokunta kiinnitti huomiota geopolitiittisen toimintaympäristön radikaaliin muutokseen viime vuoden aikana. Luonnollisestikin tämä nousi myös tässä mietinnössä esiin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja siitä seuranneet turvallisuusympäristön ja taloudellisen toimintaympäristön muutokset — mukaan lukien vallitseva energiakriisi — määrittävät lähivuosia merkittävästi. Vaikka Sitran teemat ovat tästä kehityksestä riippumatta ajankohtaisia, viime vuoden tapahtumat sävyttävät myös niiden ympärillä tehtävää työtä ja toisaalta entisestään korostavat niiden merkitystä. Sitran teemoja ei voida käsitellä irrallisina näistä tapahtumista, ja toimintaympäristön muutos tulee ottaa huomioon ylätasoon otsikoiden alla tapahtuvassa konkreettisessa työssä ja sen suuntaamisessa, jotta Sitra voi tuottaa myös ajantasaisesti hyödynnettävissä olevaa tietoa päätöksenteon tueksi.

Kiitämme yhteistyöstä Sitraa ja kaikkia Sitran vaikuttajia, myöskin hallintoneuvoston jäseniä — puheenjohtajakin on täällä paikalla. Edellä oleva huomioon ottaen talousvaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 9/2022 johdosta. Eli kannanottoehdotus on: ”Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.” — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Sitten Sitran hallintoneuvoston puheenjohtaja, edustaja Filatov, olkaa hyvä.

18.06 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnalle hyvästä työstä. Tiiviissä muodossa oli mielestäni juuri ne oleelliset asiat, mitkä Sitran työhön tällä hetkellä liittyvät, ja niihin on helppo yhtyä.

Valiokunta toivoi muun muassa, että Sitran työn vaikuttavuutta mitattaisiin enemmän kuin tällä hetkellä. Tämä on tärkeä tavoite, vaikkakaan ei niin kovin helppo toteuttaa, jos ajatellaan Sitran luonnetta, millaisissa asioissa se toimii. Ennakointityön ja kokeilujen ja pilottien vaikuttavuuden mittaaminen ei ole ihan helppoa, koska niissä pitää olla rohkeutta ottaa joskus vähän riskiäkin, jotta me kykenemme luomaan uutta ja innovatiivista toimintaa. Jossakin onnistutaan, jossakin ei, mutta siitä huolimatta tämä tavoite on hyvä. Uskon, että Sitra innovatiivisena organisaationa pystyy löytämään niitä ratkaisuja, joilla pääsemme tässä vaikuttavuuden mittaamisessa eteenpäin.

Sitran tämänhetkiset tavoitteet ovat saaneet valiokunnalta kiitosta. Ne ovat ajan hermolla, ja voisi sanoa, että edelläkävijyys näkyy näissä teemoissa. Ne olivat todellakin ekologisen kestävyyskriisin ratkaiseminen, reilun datatalouden edistäminen ja demokratian ja osallisuuden vahvistaminen. Valiokunta piti painopisteitä osuvina, ja Sitran hallintoneuvosto ja hallitus ovat hyvin yhteislinjaisesti näitä painopisteitä pitäneet tärkeinä.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että Venäjän hyökkäys ja Ukrainan tilanne eivät näy tässä strategiassa, ja se on ihan totta, koska strategia on tehty ennen tätä Venäjän aggressiivista hyökkäystä. Mutta kun ensi vuoden puolella Sitra lähtee tekemään uutta strategiaa, niin uskon, että siinä näkyy jo tämä turvallisuusympäristön muutos paremmin kuin tällä hetkellä.

Jos sitten toisaalta miettii vaikkapa Sitran megatrendejä, niin niissä muutos on jo tietyllä tavalla näkyvissä, ja se nousee siellä esiin esimerkiksi sitä kautta, että esiin nousee asioita siitä, että maailman valtioiden väliset jakolinjat kärjistyvät ja erilaisten yhteiskuntajärjestelmien väliset erot ja jännitteet korostuvat. Sääntöpohjainen maailmanjärjestys horjuu, etupiirit palaavat ulkopoliittiseen keskusteluun, ja asetelmaan kytkeytyy valtataistelua kriittisistä resursseista. Myös maiden omien etujen ajaminen näkyy politiikassa, ja tämä jännitteinen tila lisää epävarmuutta kansainvälisissä suhteissa, markkinoilla ja ihmisten mielissä. Diplomatian tarve ja konfliktien ehkäisy korostuvat. Nämä olivat niitä asioita, jotka siellä megatrendivaiheessa nousivat esiin.

Haluan, kun tässä on edustajiakin paikalla, muistuttaa, että kannattaa vaikka välillä käydä vilkaisemassa niitä Sitran sivuja. Sieltä löytyy todellakin ajankohtaista pohdintaa ja tutkimusta, ja niistä voi hyvinkin olla apua myös eduskuntatyössä ja tulevaisuuden hahmotamisessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

18.09 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitos esittelijöille Sitran asioihin liittyen. — Itse olen myös tuolla talousvaliokunnassa mukana, ja tosiaan tätä asiaa olemme tarkastelleet. Totta kai Sitrassakin liikkuu aika isoja rahoja, ja se vaikuttavuus ja vaikuttavuus ja vaikuttavuus — sehän on hirveän tärkeätä huomioida se vaikuttavuus: mitenkä rahalla saadaan vaikuttavuutta aikaiseksi.

Tämmöisenä aikana, kun sitä tulevaisuutta Sitrakin pohtii, kuitenkin vähän toivoisin, että ehkä jatkossa voisi eduskunta miettiä, olisiko joitakin säästön paikkoja Sitrassakin, niin että ei välttämättä ihan niin paljon laitettaisi siihen rahaa. Toivon, että tähän asiaan palattaisiin ja tästä vaikka haettaisiin jonkunlaisia säästöjä kuitenkin, koska rahat ovat tiukassa nyt tämmöisenä aikana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

18.10 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tulevaisuustalo Sitran työssä korostuu kolme teemaa: Sitra haluaa ratkaista ekologista kestävyyskriisiä, edistää reilua datataloutta sekä vahvistaa demokratiaa ja osallisuutta.

Olen samaa mieltä talousvaliokunnan kanssa siitä, että toiminnan pääpainon on hyvä olla pilottien ja kokeilujen toteuttamisessa ja toiminnan kannattaa suuntautua hankkeisiin, jotka ilman Sitran panosta jäisivät kokonaan toteutumatta. Niiden kautta löytyy parhaita käytäntöjä ja ratkaisun avaimia mutta myös epäkohtia, jotka on syytä korjata.

Toimintaympäristömme on muuttunut merkittävästi Ukrainan sodan syttymisen jälkeen. Muutos ja sen seuraukset tulee ottaa huomioon Sitran teemoissa ja tulevassa strategiassa. Strategia pohjaa visioon Suomesta, joka menestyy rakentamalla reilua, kestäväää ja innostavaa tulevaisuutta. Sellaista tarvitsemme.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Maamme kestävyyttä on syytä tarkastella ja lähestyä laaja-alaisesti ja kokonaisvaltaisesti niin ekologiselta, taloudelliselta, sosiaaliselta kuin sivistykselliseltä kannalta. Tälläkin tavalla tulevaisuustalomme voisi toteuttaa tärkeitä kokeiluja ja pilotteja, esimerkiksi eduskunnan selonteiden pohjalta. Kokeiluihin on hyvä liittää tutkimuksellinen elementti, jotta saamme tutkittua tietoa ja kokeiluja päätöksenteon pohjaksi.

Sitra on tarttunut esimerkillisesti äänestysaktiivisuuden laskuun. Kansalaisten omistajuus nykyistä järjestelmäämme kohtaan on heikentynyt. Tarvitaan uusia vaikuttamisen ja osallistumisen keinoja. Odotan kovasti, että nuoret löytävät uusia tapoja vaikuttaa. Nuoret kyllä haluavat vaikuttaa, mutta kanavat puuttuvat. Odotan innolla Sitran uusia avauksia siihen liittyen.

Me sivistysvaliokunnan jäsenet, monet, olemme liittyneet verkkoalustalle, jolla keskustelemme nuorten kanssa. On löydettävä monia tapoja, niin että nuoret pääsevät vaikuttamiseen osalliseksi. Heissä on tulevaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

18.13 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Ihan sellainen pieni tarkennus, Sitran hallintoneuvoston jäsenenä kun olen tässä kohta tämän neljä vuotta ollut. Tuossa esiintyi sellainen väittämä, että ”valtion rahaa”, mutta oikeastihan Sitran rahoitus perustuu pörssi-osakkeisiin. Olemme muun muassa pystyneet 100 miljoonaa euroa luovuttamaan yliopistomaailmalle näistä osakkeista, ja siitä huolimatta Sitra on varsin vakaalla tasolla tälläkin hetkellä.

Ainoa, mikä meillä nyt tällä hetkellä on sitten ja mikä on ollut jo julkisessa uutisoinnissakin, on se, että yliasiamies Jyrki Katainen valitettavasti jättää Sitran 1.6. lähtien. Hän siirtyy johonkin, vielä hän ei ole kertonut, minkälaiseen tehtävään, mutta siirtyy kuitenkin Sitrasta pois. Ja meillä on sitten hyvin tärkeä tehtävä löytää Sitraan uusi hyvä yliasiamies, ymmärtääkseni 1.8. lähtien. Mutta tällä kohtaa haluan kiittää Jyrki Kataista siitä hyvästä työstä, minkä hän on Sitrassa tehnyt yliasiamiehenä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

18.14 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä siihen, mitä edustaja Niemi tässä edellä totesi tästä rahoituksesta. Sitran hallintoneuvosto todellakin päätti joulukuussa 2019 tästä 100 miljoonan euron kertaluonteisesta panostuksesta yliopistojen pääomittamiseen. Se toteutettiin portaittain sillä tavalla, että se ei tullut yhtenä vuotena vaan useampana vuotena, ja sen Sitra kyllä kesti. Mutta kun Sitran toiminta perustuu hyvin pitkälle osakekurssien tulokseen, niin me emme tiedä, millaisessa maailmassa me elämme, ja kannattaa miettiä tarkkaan se, minkälaista keskustelua tästä rahoituksesta käydään, koska ei ikään kuin pidä syödä sitä kokonaisuutta pois. Mutta tämä päätös, mikä tähän mennessä on tehty, oli mielestäni ihan kestävä.

Ja sitten mitä tulee tähän demokratiaan, niin siitä haluaisin todeta edustaja Kinnuselle — joka poistui jo — että Sitra esimerkiksi tuotti hyvinvointialueille tällaisia, täytyy sanoa, edustuksellista demokratiaa täydentäviä malleja, joita voitaisiin ottaa käyttöön kansalaisdemokratian lisäämisessä, ja jotkut hyvinvointialueet niitä pohtivatkin, kun rakentavat tätä omaa malliansa. Sitralla on ollut hankkeita hyvinvointialueiden kanssa demokratian lisäämiseksi. Minusta se on äärimmäisen tärkeää, ja uskon, että se on myös vaikuttavaa, koska

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

vielä nämä hyvinvointialueet ovat kansalaisille vähän vieraita, ei tiedetä, mitä siellä oikein tapahtuu. Nekin, jotka ovat tottuneet vaikuttamaan asioihin, joutuvat löytämään uudet kanavat vaikuttaakseen, puhumattakaan tavallisista kansalaisista, niin että on äärimmäisen tärkeää, että me pystymme sillä tasolla luomaan sellaisia foorumeita, joissa ihmiset, järjestöt ja toimijat pääsevät jo ennalta mukaan vaikuttamaan siihen, minkälaisia päätöksiä hyvinvointialueilla tehdään.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 9/2022 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

7. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (pääministeri Marin sekä ministerit Henriksson, Haatainen, Kiuru, Lintilä, Paatero, Blomqvist, Tuppurainen, Skinnari, Mikkonen, Ohisalo, Kurvinen, Sarkkinen, Honkonen)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 7/2022 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

8. Lakialoite laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 83/2022 vp Vilhelm Junnila ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Avaan keskustelun. — Edustaja Junnila, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.17 Vilhelm Junnila ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan, että alkoholilakia muutettaisiin siten, että alkoholijuoman vähittäismyyntilupa mahdollistaa jatkossa enintään 14 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myynnin kuluttajille. Uudistuksen myötä esimerkiksi ruokakaupat saisivat ottaa valikoimiinsa viinejä, vahvempia erikoisolutia ja muita vastaavia juomia.

Alkoholilain kokonaisuudistus vuonna 2018 toi ruokakaupan valikoimiin enintään 5,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät niin sanotut nelosoluet, ginipohjaiset aidot lonkerot sekä muut juomasekoitukset. Etukäteen pelättyä alkoholin kokonaiskulutuksen kasvua ei tapahtunut, eikä järjestyshäiriöiden määrä lisääntynyt. Valviran tilastojen mukaan alkoholin tilastoitu kulutus vuonna 2019 laski vuodesta 2018, jolloin uudistus astui voimaan. Lisäksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, THL:n, tiedotteen mukaan suomalaisten alkoholinkulutus jatkoi viime vuonna jyrkästi laskuaan. Vuoden 21 aikana suomalaiset joivat

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

peräti kolme prosenttia vähemmän kuin edellisvuotena. Kokonaiskulutus siis jatkaa edelleen laskuaan, ja alkoholinkulutus on vähentynyt jotakuinkin yhtäjaksoisesti vuodesta 2007 lähtien. Silloin suomalaiset joivat peräti 33 prosenttia enemmän alkoholia kuin nykyään. Myös kulutuksen rakenne on muuttunut, kun väkevät juomat ovat kotimaan kaupassa menettäneet osuuksia viineille sekä oluille ja muille miedoille juomille.

Selvää on, että kulutus on vähentynyt samaan aikaan, kun alkoholin sääntelyä on purettu, koska varsinkin nuorten suomalaisten alkoholitottumukset muuttuvat. Päivittäistavara-kauppa ry julkaisi helmikuussa 22 tutkimuksen, jonka mukaan alkoholin kokonaiskulutus ei kasvaisi, vaikka viinien myynti ruokakaupassa sallittaisiin. Tutkimuksen mukaan vapauttaminen jopa vähentäisi kokonaiskulutusta 0,6 prosenttia. Syy kokonaiskulutuksen laskuun olisi se, että vaikka viinien kulutus lisääntyisi, vähenisi samalla muiden juomaryhmien, kuten oluiden, välituotteiden ja väkevien alkoholijuomien, kulutus. Tutkimuksen mukaan viinien vähittäismyynnin sallimisen seurauksena myös valikoimat laajenisivat.

Päivittäistavaraketjujen tehokkaasti toimivan logistiikan ansiosta viinien hinta voisi arvioiden mukaan laskea keskimäärin kymmenen prosenttia Alkon hintoihin verrattuna. Alhaisempi hintataso osaltaan vähentäisi niin matkustajatuontia kuin alkoholin tilaamista ulkomailtakin lisäten valtion verotuloja. Lisäksi tutkimuksen mukaan kuluttajista 65 prosenttia kannattaa viinien myynnin sallimista ruokakaupassa ja vain 21 prosenttia pitää ajatusta huonona.

Vähittäismyynnin alkoholirajaa nostamalla helpotettaisiin myös kotimaisten pienpanimoiden toimintaa. Suomessa toimii noin 120 pienpanimoa, joiden myynnistä merkittävä osa tapahtuu ravintoloiden kautta. Vaikka varsinkin suurten päivittäistavara-kauppojen olutvalikoimat ovat monipuolistuneet pienpanimo-oluilla, ovat monet oluttyypit liian vahvoja, ja nykyisin puitteissa myös ainoat myyntikanavat näille ovat ravintolat, panimon oma myymälä ja Alko. Alkon myyntivalikoimaan pääseminen on kuitenkin pitkä ja hankala prosessi, eikä varsinkaan juuri aloittelevilla tai erittäin pienillä toimijoilla ole realistisia mahdollisuuksia saada tuotteitaan myyntiin. Näin ainoiksi myyntikanaviksi vahvemmille erikoisoluille jäävät ravintolat ja panimot itse.

Pienpanimot ovat osaltaan olleet edistämässä suomalaisen juoma- ja olutkulttuurin muutosta suurkulutuksesta kohti maistelukulttuuria. Kuluttajat ovat valmiita maksamaan laadukkaasta kotimaisesta oluesta, ja tilastojen mukaan kulutus on siirtynyt yhä enemmän niin sanotusta massaoluesta pienpanimo- ja artesaanioluihin.

Alkoholisääntelyn lieventämisen yhteydessä puhutaan aina myös alkoholihaitoista. Tilastojen valossa alkoholista johtuvat haitat, kuten pahoinpitelyt, onnettomuudet, kuolemat ja maksasairaudet, eivät ole vähentyneet samassa suhteessa kulutuksen kanssa. Tilastot eivät kuitenkaan kerro sitä, että alkoholihaitat kasaantuvat pääasiassa suurkuluttajille. Tämän ryhmän suhde alkoholiin ei näytä muuttuvan sen mukaan, myydäänkö alkoholia Alkossa vai jossakin muualla. On kuitenkin väärin, että alkoholia hallitusti käyttäviä suomalaisia holhotaan vielä 2020-luvulla vain siitä syystä, että alkoholin suurkuluttajia näennäisesti suojellaan ja ilmeisen heikoin tuloksin. Alkon kaksoisrooli yhtäältä myydä alkoholia ja toisaalta vähentää alkoholin käyttöön liittyviä haittoja on suorastaan tragikoominen.

Arvoisa puhemies! Suomessa on jo aika siirtyä kohti eurooppalaisempaa alkoholipoliitiikkaa. Ensimmäinen askel on se, että mietojen viinien vahvuisten alkoholituotteiden myynti vapautetaan päivittäistavara-kauppaan ja näiden tuotteiden ulosmyynti sallitaan myös ravintoloille. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

18.23 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä arvostetun edustaja Junnilan tekemä aloite on yksinkertaisesti kannatettava. Tämän aloitteen myötä toisimme vihdoin suomalaista alkoholipolitiikkaa kohti 2000-luvun Eurooppaa. Yleisesti holhoamalla ja kieltolain tapaisilla mukarajoituksilla me emme ratkaise päihteistä syntyviä ongelmia, kun puhumme juurikin alkoholista. Suomalainen aikuisia ihmisiä holhoava säännös alkoholipolitiikassa, esimerkiksi vahvojen oluiden ja viinien myynnin suhteen, ei ole enää tätä päivää. Näitä rajoituksia perustellaan alkoholihaittojen vähentämisellä terveyssyihin vedoten, mutta tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Nimittäin alkoholin suurimmat haitat johtuvat sairaudesta nimeltä alkoholismi. Se on päihderiippuvuus, joka on pahimmillaan tappava sairaus. On kuitenkin muistettava, että silloin sairas on se suuhun viinaa kaatava käsi eikä pullo.

Alkoholismia sairastava ihminen tarvitsee tukea ja apua sekä kuntoutusta eikä pelkkiä mekaanisia tilavuusprosentteihin katsovia toimenpiteitä lainsäädäntöön. Viinit ja vahvat oluet tulee vapauttaa myyntiin päivittäistavarakauppoihin, ja pienpanimoille tulisi sallia tuotteiden suoramyyni. Kannattaisin myös sitä, että ravintoloista voitaisiin myydä ulos juomia, sekä sitä, että ravintoloiden aukioloaikoja pidennettäisiin tai annettaisiin mahdollisuus pidentää niitä. Nimittäin jos puhutaan tästä ravintoloiden aukioloaikojen pidentämisestä, niin yleisesti on parempi, että ihmiset nauttisivat alkoholia valvotussa ympäristössä. Tämä myös lisäisi työpaikkoja ravintola-alalle.

Arvoisa puhemies! Näitä alkoholimyynnin rajoituksia perustellaan tosiaan näillä terveyssyillä. Kuten sanoin aiemmin, alkoholismi on tappava sairaus, mutta siitä kärsivää ihmistä autetaan parhaiten tarjoamalla hänelle apua ja tukea. Aihe on valitettavasti minulle henkilökohtaisestikin erittäin tuttu. Olen menettänyt molemmat vanhempani alkoholismiin 17—18 vuoden iässä ja elänyt koko lapsuuteni alkoholistiperheessä. Olen nähnyt sairauden etenemisen alusta haudaan asti. Se ei todellakaan ole mukavaa katseltavaa. Mutta vanhempiani ei olisi koskaan auttanut sekään, että kaupoissa olisi myyty pelkästään ykkösolutta. Heitä olisi auttanut se, että olisi ollut tarjolla parempia päihdepalveluita, apua ja tukea. Näin ei kuitenkaan valitettavasti nykyisin ole.

Vielä lopuksi haluan sanoa kiitos edustaja Junnilalle tästä aloitteesta. Toivon, että hallitus ottaa tämän käsittelyyn ja hyväksyy tämän mitä pikimmin. Nimittäin hallituspuolueista ainakin vihreät ovat sanoneet kannattavansa näitä alkoholin myynnin rajoitusten vapautuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

18.27 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän vihreiden tukea. Se ei varmaankaan liity portugalilaiseen vinho verdeen, joka tunnetaan vihreänä viininä, koska se valmistetaan hieman tuoreemmista, aikaisemmin poimituista rypäleistä kuin monet muut tuotteet.

Arvoisa puhemies! Alkon monopoliaseman murtumisesta on rakennettu erilaisia kauhu-kuvia, jotka ovat saavuttaneet myyttiset mittasuhteet. Vaikka virolainen Prisma myy viinejä, joita on saatavilla lauantaina kello 18:n jälkeenkin, on niiden saatavuudessa kotimaisessa ruokakaupassa kysymys kalevalaisista mittasuhteista. Jos laki muuttuisi mukailemaan

Pöytäkirja PTK 160/2022 vp

länsieurooppalaista kulttuuria, tarkoittaisi se suurin piirtein maahisen tai näkin päästämistä väkijoukkoon — loppukuusta onkin Kalevalan päivä. Aikoinaan Varsinais-Suomessa kirkkoja perustettiin hiisien asuttamille paikoille tai vanhat palvontapaikat kiellettiin. Näin demonisoituna niistä muodostui pahansuopia tyyssijoja. Tässä on yhtymäkohtaa Alkon toimipisteisiin: ne ovat keskittyneet pääosin kahden suuren keskusliikkeen suurimpiin kiinteistöihin. Samalla viinien saatavuus on demonisoitu muissa, pienemmissä kauppapaikoissa ja päivittäistavarakaupassa ylipäätään. Jopa kaupan henkilökuntaa on arvosteltu, etteivät he osaisi antaa yhtä laadukasta neuvontaa kuin Alkossa. Tämä on hyvin valitettavaa argumentaatiota. On totta, että Alko suurostajana kykenee pitämään laadukkaiden viinien sisäänostohinnat hyvin kilpailukykyisinä. On kuitenkin erikoista kuulla samaan aikaan valitusta viinien hintojen noususta tai valikoimien pienentymisestä ja lisääntyvistä alkoholihaitoista ja kulutuksen kasvusta. Nämä ovat aika ristiriidassa keskenään.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee työllisyyteen, on monopoliasema harvoin ratkaisu kasvun ja työllisyyden parantamiseen, tuottavuudesta puhumattakaan. Niinkin yksinkertaisessa asiassa kuin viinien tai vahvojen oluiden myymisessä kilpailu aivan varmasti ulottuisi nykyisiä toimipaikkoja laajemmalle. Verotulojen arvioidaankin kasvavan peräti 2,3 prosenttia. Alkossa on myös noin 2 400 työntekijää, ja heidän ei tule olla missään nimessä huolissaan omista työpaikoistaan, sillä kasvua ennakoidaan peräti 400 henkilötyövuoden verran — se kasvattaisi lisää näinkin suuren osan — eli saisimme lisää työpaikkoja ylipäätään kaupan alalle.

Sitten on vielä kansalaismielipide. Kahden tutkimuksen mukaan ensin 59 prosenttia ja sitten 65 prosenttia toivoo alkoholia alle 15 prosenttia sisältäviä tuotteita ruokakauppoihin. Vain 21 prosenttia siis vastustaa.

Arvoisa puhemies! Alko tekee loistavaa työtä, kukaan ei sitä varmaan kiistä. Asiakaspaute on jatkuvasti ensiluokkaista, ja onkin hyvin perusteltua pitää esimerkiksi suurkuluttajien hamuamat tuotteet poissa ruokakaupasta. Mutta kaikki varmasti ymmärtävät, että viimeissä on kysymys sellaisesta tuotteesta, joka ei kuulu näiden henkilöiden kohderyhmään. Sen vuoksi meidän onkin siirryttävä kohti eurooppalaista juomakulttuuria ja toimitava niin kuin lähes koko muussa länsimaaisessa sivistisyhteisössä toimitaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 3.2.2023 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola